

Z činnosti

Ze zápisu z předsednictva ze dne 20.6. 2007 v Holovousích

1. Úvod

Předseda OUČR přivítal přítomné a poděkoval za jejich aktivní účast. V úvodu uctili členové předsednictva minutou ticha památku ing.Františka Hrnečka, tajemníka Svazu skladovatelů ovoce, který zemřel náhle v květnu.

2. VŠÚO

Ředitel VŠÚO informoval o nové veřejné soutěži na výzkumné projekty. Celkem bylo v resortu zemědělství podáno na 300 projektů, z nichž bude k řešení doporučeno 52. Ústav podal celkem 8 projektů a přijaty byly tři, které se řeší od 1.5.2007. Bude však končit více výzkumných úkolů než je nově přijatých a tak budou zřejmě chybět finanční prostředky od příštího roku, což se může dotknout i zaměstnanců ústavu. Dále ing.V.Ludvík informoval o problémech s financováním prostorových izolátů. Také je stále velký zájem o návštěvu ústavu ze zahraničí, prakticky každý týden VŠÚO navštíví nějaká návštěva ze zahraničí a to nejen z Evropy.

Předsednictvo poblahopřálo řediteli VŠÚO ing.Václavu Ludvíkovi k jeho šedesátým narozeninám hodně zdraví a úspěchů do dalších let.

3. Zhodnocení sezóny a odbytu jablek

Sezóna u jablek byla dobrá, bez vážných potíží. O jablka byl zájem, cena mírně v průběhu skladování rostla. V průběhu června jsou doprodávána poslední jablka. V obchodní síti převažují jablka z dovozu a spotřebitelská cena výrazněji vzrostla.

4. Zpráva o stavu, činnosti a programu regionálních unií

OVOCNÁŘSKÁ UNIE MORAVY A SLEZSKA

Sešli se dvakrát od VH OUČR. Hodnotili odbyt jablek, stav vegetace v sadech a další. Na srpen chystají školení k ochraně a na 6.9. pak seminář k modrým peckovinám do Slupi (okr.Znojmo). Již uspořádali Den techniky v sadech. V červnu byli na zájezdě v Rakousku.

VÝCHODOČESKÁ OVOCNÁŘSKÁ UNIE

Zasedání předsednictva se konalo v poslední době jednou. Mají již 170 členů. Chystá se tradiční seminář k ochraně v Milovicích na 8.8.2007. Letos již organizovali seminář k řezu a k pěstování třešní. Předpoklad sklizně v reginu je podprůměrný. Chystají na srpen zájezd do Švédska.

STŘEDOČESKÁ UNIE-OVOCNÁŘSKÉ A ŠKOLKAŘSKÉ DRUŽSTVO

Představenstvo SU – OŠD se od VH OU ČR sešlo jedenkrát. Jednali o přípravě akcí unie, zaměřili jsme se zejména na výstavu v Lysé. V regionu jsou vysoké škody po krupobití, částečně i po mrazech. V rámci regionu spolupracují s místní akční skupinou při propagaci. Informovali o situaci v jahodách.

UNIE OVOCNÁŘŮ JIŽNÍCH A ZÁPADNÍCH ČECH

V minulých dnech uspořádali tradiční setkání s odběrateli ovoce. Přípravují výjezdní zasedání OUČR v jižních Čechách spojené s diskusním fórem "Ovoce", tématy budou ochrana sadů a dotace v rámci programu rozvoje venkova. Akce se uskuteční na výstavišti Země Živitelka, poslední den tj.28.8.2007. Region je silně poškozen mrazy na západě, naopak na jihu je situace dobrá. Hlásí větší výskyt krupobití.

UNIE OVOCNÁŘŮ SEVEROČESKÉHO REGIONU

V červnu měli valnou hromadu, novým členem se stala firma Čerozfrucht. Nyní se připravují na organizaci Zahrady Čech v Litoměřicích. Kraj přislíbil finanční podporu této prezentace s podmínkou finanční spoluúčasti unie. Uspořádali ve dvou termínech v dubnu slavnost květů – jízdu na kole kvetoucími sady. Účast byla na prvním ročníku nad očekávání dobrá a chtějí v tom za rok pokračovat. Pořádali zájezd do Maďarska a na Slovensko.

5. Odhad sklizně ovoce k 15.6. v ČR

Byla podána zpráva o odhadu sklizně ovoce v ČR k 15.6., kterou zpracoval OTK ÚKZÚZ a to v krátkém termínu po sběru dat. Vedení OUČR poděkovalo ředitelce ing.Ševelové za kvalitní zpracování dat. Podrobnosti o odhadu jsou na www.ovocnarska-unie.cz.

6. Zpráva o stavu, činnosti a programu odborných svazů

SVAZ PRO INTEGROVANÉ SYSTÉMY PĚSTOVÁNÍ OVOCE

Podrobně jsou veškeré záležitosti a informace kolem SISPO na internetových stránkách www.sispo.cz. Byly dopřesněny podmínky dotací na restrukturalizaci sadů – omezení seznamu odrůd k výsadbě a nově také povinnost provádět rozborů půdy na pozemku před výsadbou, obdobně jako pro integrovanou produkci. Kontroly budou prováděny namátkově. Chystají spolu s VčOU a VŠÚO seminář k ochraně v Milovicích v termínu 8.8.2007. Rovněž bude začátkem srpna také zasedat předsednictvo SISPa.

ŠKOLKAŘSKÝ SVAZ

Uspořádali v květnu seminář k jahodám a to za velké účasti pěstitelů. Byla snaha vytvořit tým jahodářů jako poradní výbor předsednictva OUČR. Připravují návrhy na rozšíření přípravků do školek a do jahod v rámci minoritních indikací. Vydali za financování Mze propagační skládačku. Školkaři mají problémy se suchem, zejména u vyškolkových podnoží.

SVAZ SKLADOVATELŮ OVOCE

Dne 23.5.2007 se konala valná hromada svazu na Zahradnické fakultě v Lednici, která byla spojena s odborným seminářem. Na valné hromadě byla vyhodnocena dosavadní práce. Svaz zpracoval pro Mze studii a další se bude připravovat letos. Plány do dalšího období ovlivnilo náhlé úmrtí pana Hrnecka, který byl velmi aktivní osobou v rámci vedení svazu.

7. Příprava sklizně a odbytu letního ovoce

Předsednictvo diskutovalo o možném odbytu letního ovoce. Předpokládané ceny ovoce jsou v příloze.

8. Program rozvoje venkova (PRV)

Předsednictvo bylo informováno o možnosti čerpání dotací do ovocnářství v rámci PRV, zejména na výstavby a rekonstrukce skladů a jejich vybavení, na budování přívodů k závlahám, na nosné konstrukce a několik programů pro školkaře. Pro školkaře je navíc významné, že v rámci PRV je jejich činnost brána jako zemědělská prvovýroba, což zatím nebylo. Osa I. tak obsahuje různé možnosti podpory do ovocnářství. První kolo se otvírá již 9.7. s ukončením příjmu žádostí 27.7.. Všechny podrobnosti jsou k dispozici na našich webových stránkách www.ovocnarska-unie.cz.

9. Restrukturalizace sadů

Podmínky dotace z národních zdrojů na restrukturalizaci sadů pro letošní rok byly dodatkem změněny. Kromě omezení odrůdové skladby vysazovaných druhů přibyla ještě povinnost

provádět rozborů na těžké kovy na pozemky, které se budou vysazovat. Rozbor je totožný jako u integrované produkce ovoce a vzorek musí být z každého půdního bloku, má-li blok více než tři hektary, pak za každé započaté tři další hektary vždy jeden vzorek. Odběr i rozbor musí být akreditovaný. Tato podmínka byla zařazena na žádost EU dodatečně. Již hotové rozborů a samozřejmě splňující limity, žadatel předloží tajemníku SISPO ing.Lánskému spolu se žádostí o dotaci nejpozději do čtvrtka 27.9.2007, což je poslední den příjmu žádostí na zemědělské agentury. Zajistěte si rozborů včas, laboratoře mají čekací doby a rovněž provedení rozborů nějaký čas trvá.

10. Společná organizace trhu s ovocem a zeleninou

Předsednictvo dostalo informace o průběhu reformy, návrhu rozpočtu EU a změnách. Hlavním pilířem zůstávají odbytové organizace, které jako jediné budou moci čerpat finanční prostředky. Očekává se posílení zejména krizového řízení, propagace, zakládání skupin producentů a další změny. Platnost nové organizace trhu by měla být od příštího roku.

11. Informace z jednání AKČR

Předseda Muška, který je také členem předsednictva AKČR, informoval o krocích komory. Zejména o snahu zastavit snižování zemědělské produkce v ČR a o připravovaných protestech vůči některým obchodním řetězcům.

12. Výstavnictví

V letošním roce připravují regiony účast na Hortikomplexu Olomouc, na Zahradě Čech Litoměřice, na Zemědělci v Lysé nad Labem a také na Zemi Živitelce v Českých Budějovicích. Na úhradu nákladů připravovaných výstav bude podána žádost o dotaci. Smutné je jen to, že termín výstavy v Olomouci a Lysé n.L. je zcela totožný, jako vloni. Předsednictvo bylo seznámeno s rozpočtem případné účasti na veletrhu Fruit Logistica v Berlíně. Cenová kalkulace je nad běžné možnosti OUČR a získání dotace na tuto prezentaci je možná je cca ve výši 10 % celkových nákladů. Účast v roce 2008 tak z finančního hlediska není možná a bude se jednat o získání peněz pro další ročník.

13. Informatika a propagace

Tajemník OUČR seznámil přítomné a zejména tajemníky regionálních unií s informačním systémem pro nadcházející sezónu. Odhad sklizně k 1.9.2007 bude provádět ÚKZÚZ stejně jako byl odhad k 15.6.. Výsledky budou zpracovány a posouzeny komisí. OUČR provede jeden odhad, který ÚKZÚZ nešetří a to k 31.7. 2007. Konečnou sklizeň bude šetřit opět ÚKZÚZ.

Marketing ovoce v emailové podobě změnil grafiku a opět se rozšířil okruh zájemců o jeho odběr. Případní zájemci si mohou napsat na adresu unie@vol.cz o nezávazné číslo. Cena ročního předplatného je tisíc Kč.

V přípravě je také několik propagačních materiálů. Ve spolupráci s Mze je to leták o integrované produkci, s firmou Bayer pak propagační brožura ke zdravotnímu významu jablek a připravuje se také kuchařka hrušky v kuchyni po vzoru úspěšné kuchařky o jablkách, kterou OUČR vydala před dvěma lety.

14. Různé a diskuse

- K tématice Ovocnářských dnů v příštím roce byly podány návrhy na témata: probírka plodů, Program rozvoje venkova, Společná organizace trhu s ovocem a moderní systémy skladování.
- Diskutovala se otázka odpovědnosti firem za přípravky, které jsou registrovány, ale jejich účinnost je špatná.

- Bylo připraveno stanovisko k národní značce KLASA. OUČR byla požádána odborem potravinářské výroby Mze o definici kvality ovoce při udělování certifikátu Klasa.
- Pan Dušan Sedláček informoval o slovenské firmě McCarter a.s., která má zájem o nákup jablek pro zpracování. Bližší informace ing.Durec tel: +421 907 987 004.
- Ing.Buršík informoval o laboratoři Agro CS Říkov, mají akreditace na rozborů plodů i půdy.
- Předsednictvo rozhodlo o obeslání všech laboratoří registrovaných ÚKZÚZ v rámci rozborů na půdu s žádostí o předložení ceny za rozborů v rámci integrované produkce. Ceník všech laboratoří bude následně zveřejněn na webu. Zajistí tajemníci OUČR a SISPO.
- Přehled nejbližších známých akcí v roce 2007:
 - 8.8. – seminář k ochraně v Milovicích
 - 28.8. - Diskusní fórum ovoce v jižních Čechách, České Budějovice
 - 23.8. – 28.8. – Země živitelka v Českých Budějovicích
 - 6.9. – seminář modré peckoviny Slup (okr.Znojmo) pořádá OUMS
 - 14.9. – 22.9. – Zahrada Čech Litoměřice
 - 4.10 – 7.10. – Hortikomplex Olomouc
 - 4.10. – 7.10. – Zemědělec Lysá nad Labem

Příští zasedání předsednictva OUČR se bude konat v podniku Zemcheba Chelčice dne 29.8. od 8 hodin.

Předpokládané ceny letního ovoce z letošní sklizně:

DRUH OVOCE	PŘEDPOKLÁDANÁ CENA V KČ/KG
	Rok 2007
TŘEŠNĚ	<ul style="list-style-type: none"> • 30 – 35 - konzumní • 25 – 30 - na kompot • 40 – 50 - vývoz nad 24 mm
VIŠNĚ	<ul style="list-style-type: none"> • 20 – 25 - na kompot (ruční sklizeň) • 15 – 20 - na kompot (setřásané) • 10 – 15 - na lis
MERUŇKY	<ul style="list-style-type: none"> • 28 – 30 - konzum, balené, výběr a I. • 23 – 25 - konzum, volné, výběr a I. • 18 - volné, výběr a I., Velkopavlovická • 15 – 16 - kompot • 12 – 13 - výživa
BROSKVE	<ul style="list-style-type: none"> • 16 – 18 – výběr, balené 65 – 70 mm • 10 – 15 – konzum 65 – 75 mm • 10 - konzum 60 – 65 mm
ŠVESTKY	<ul style="list-style-type: none"> • 12 – 16 - konzumní • 6 – 9 - pro zpracování
RYBÍZ červený	<ul style="list-style-type: none"> • 10 – 14
RYBÍZ černý	<ul style="list-style-type: none"> • 15 – 20
JABLKA - letní vč. James Grieve	<ul style="list-style-type: none"> • 10 – 14

(ML)

Odhady sklizně

Odhad sklizně ovoce v intenzivních sadech v ČR k 15.6.2007

	Odhad 2007 tuny	Sklizeň 2006		5-letý průměr sklizní 2002 až 2006	
		tuny	% k odhadu 2007	tuny	% k odhadu 2007
Jabloně	105 729	159 171	- 34 %	155 406	- 32 %
Hrušně	2 750	2 121	+ 30 %	2 145	+ 28 %
Třešně	2 301	2 244	+ 3 %	1 836	+ 25 %
Višně	8 755	10 955	- 20 %	9 648	- 9 %
Meruňky	4 960	3 777	+ 31 %	4 145	+ 20 %
Broskvoně	3 925	4 086	- 4 %	5 340	- 26 %
Švestky a Slívy	4 963	5 090	- 2 %	4 537	+ 9 %
Angrešt	9	8	+ 13 %	46	- 80 %
Rybíz červený a bílý	2 617	2 968	- 12 %	2 795	- 6 %
Rybíz černý	490	470	+ 4 %	381	+ 29 %
Maliny a ostružiny	53	65	- 18 %	43	+ 23 %
celkem	136 550	190 955	- 29 %	186 322	- 27 %

Sklizeň ovoce bude letos v ČR nejnižší od roku 1995

Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský (ÚKZÚZ) Brno dle vyhlášky č.88/2006 Sb. vydal odhad sklizně ovoce v ČR v intenzivních sadech k 15.6.2007. Ze zveřejněné statistiky vyplývá, že se letos předpokládá sklizeň ovoce v ČR ve výši 136.550 tun.

Podle Ovocnářské unie ČR tato data jen potvrzují skutečnost o nízké sklizni ovoce, která se po letošních pozdních jarních mrazech dala předpokládat. Jablek, která v ČR tvoří kolem 80 % produkce ovoce v intenzivních sadech, se zřejmě sklídí jen 105,7 tisíce tun a to je meziročně o 34 % méně a sklizeň tak bude nejnižší od roku 1995.

Za nízkou sklizní lze vidět špatné počasí. Po velmi mírné zimě, byla vegetace ovocných dřevin urychlena o dva až tři týdny. Rovněž kvetení bylo velmi časně a většina ovocných druhů kvetla již v průběhu dubna.

Netradiční byl i průběh jara. Zejména velmi suché počasí, kdy nespadly žádné srážky po dobu až 8 týdnů a k tomu nadprůměrné teploty. V některých oblastech kritický nedostatek vody stále trvá.

Zásadní vliv na letošní úrodu měl výskyt mrazů v průběhu dubna a na začátku května. Ovocné sady byly postiženy v ČR ve třech vlnách. První z nich byla kolem 5.4., kdy postihla

některé peckoviny na začátku kvetení nebo před květem a jádroviny v poupatech. Druhá vlna následovala kolem 21.4., kdy byly postiženy zejména broskvoně, švestky, třešně a hrušky v květu a jabloně na začátku květu. Třetí vlna mrazů přišla v prvních dnech května. Poškozeny byly zejména jabloně. Teploty klesly až k - 7 stupňů Celsia.

Mrazy obecně více postihly severovýchod a severozápad Čech a také lokální výsadby v údolních polohách prakticky ve všech regionech.

Část letošní úrody jablek a hrušek bude navíc určena jen ke zpracování, protože rostoucí plody vykazují různá mrazová poškození a nebude je možné uplatnit na trhu s čerstvým ovocem. Konzumních jablek určených pro trh bude ve srovnání s loňskem jen asi polovina. Celkové škody lze v intenzivních sadech odhadnout na více než 400 miliónů Korun.

Vážné škody na úrodě hlásí většina zemí střední a východní Evropy – Slovensko, Maďarsko, Ukrajina a zejména Polsko, které mrazy zasáhly nejvíce za posledních minimálně dvacet let a to v plném květu. Polsko, které má největší vliv na obchod s ovocem mírného pásma ve středoevropském regionu, očekává škody v řádu desítek miliard Korun, škody řeší vláda, o pomoc byl požádán i Brusel. Rozsah poškození v Polsku byl klasifikován jako živelná pohroma. Ve střední Evropě budou mít mrazy výrazný dopad na výši sklizně ovoce. Odborníci odhadují, že celková sklizeň ovoce ve střední Evropě bude nejnižší za několik desítek let.

(ML)

Odhad sklizně jádrovin dle odrůd v intenzivních sadech v ČR k 15.6.2007

Jablka	Odhad sklizně k 15. 6. 2007	sklizeň (t) 2006	% odhad 2007/sklizeň 2006
Letní odrůdy	1 312	1 339	- 2 %
James Grieve a mutace	2 779	2 785	0
ost. podzimní odrůdy	1 846	1 787	+ 3 %
Podzimní odrůdy celkem	4 625	4 572	+ 1 %
Spartan,Mac Intosh	8 013	10 615	- 25 %
Šampion	8 501	10 427	- 18 %
Rubín a mutace	6 016	9 643	- 38 %
Gala	2 861	2 738	+ 4 %
skup. Golden Delicious	20 036	33 781	- 41 %
skup. Red Delicious	1 325	2 064	- 36 %
Jonagold a mutace	7 519	11 600	- 35 %
Topaz	1 804	2 906	- 38 %
Melrose	1 930	2 874	- 33 %
Gloster	4 243	7 507	- 43 %
Idared	25 948	44 753	- 42 %
Melodie	1 104	1 831	- 40 %
Rubinola	762	1 594	- 52 %
Ostatní zimní odrůdy	9 730	10 927	- 11 %
Zimní odrůdy celkem	99 792	153 260	- 35 %
Jablka celkem	105 729	159 171	- 34 %

Hrušky	Odhad sklizně k 15. 6. 2007	sklizeň (t) 2006	% odhad 2007/sklizeň 2006
Clappova	161	137	+ 18 %
Boscova lahvice	260	194	+ 34 %
Konference	1 011	390	+ 169 %
Lucasova	531	668	- 21 %
Bohemica	231	190	+ 22 %
Pařížanka	30	9	+ 233 %
Williamsova čáslavka	158	100	+ 58 %
Dicolor	61	100	- 39 %
Erika	102	110	- 7 %
Ostatní odrůdy	205	223	- 8 %
Hrušky celkem	2 750	2 121	+ 30 %

(dle OTK ÚKZÚZ)

Odhad sklizně ovoce v Polsku k 20.6.2007

Druh	Sklizeň 2006 (tuny)	Odhad 2007 (tuny)	% roku 2006
Jablka	2 305 000	1 000 000-1 200 000	43-52
Hrušky	59 000	35 000-40 000	59-68
Švestky	94 000	30 000-40 000	32-43
Višně	195 000	100 000-115 000	51-59
Třešně	38 000	10 000- 15 000	26-39
Jahody	194 000	90 000-100 000	46-52
Maliny	53 000	40 000-45 000	75-85
Angrešt	16 000	7000-9000	44-56
Rybíz celkem	195 000	85 000-100 000	44-51
Z toho rybíz černý	140 000	65 000-70 000	46-50
Celkem	3 149 000	1 397 000-1 664 000	44-53

Normální sklizeň se předpokládá u aronie, borůvek a lískových oříšků

(Prof. dr hab. Eberhard Makosz, Towarzystwo Rozwoju Sadów Karłowych)

Hnojení

Změny v evidenci hnojení

S platností od 1. května 2007 byla novelizována vyhláška o skladování a použití hnojiv. Tato vyhláška byla zveřejněna pod číslem 91/2007 sb. a je to již 4. novela vyhlášky č. 274/1998 Sb., která vyšla na základě zákona č. 156/1998 Sb. Vyhláška novelizuje nároky na skladování organických, organominerálních a statkových hnojiv. Další novinkou je právní úprava diferencovaného hnojení a specifikace nároků na zapravení hnojiv do půdy. Tekutá statková a organická hnojiva musí být zapravena do půdy nejpozději do 24 hodin po aplikaci a při aplikaci tuhých hnojiv musí být zapravení provedeno do 48 hodin po aplikaci. **V této vyhlášce je také několik podstatných změn týkajících se evidence používání hnojiv.** Celkově došlo k úplnému přepracování informací povinných pro evidování hnojiv, která však již nejsou vzorem pro vedení evidence. Nově je přímo ve vyhlášce uvedena povinnost pouze zaznamenat údaje uvedené v příloze vyhlášky, tzn., **že rozhodující jsou pouze uvedené údaje, ale nikoliv jejich forma.** Tato úprava se také značně liší a zjednodušuje dříve vydanou evidenci hnojiv prostřednictvím Ministerstva zemědělství. Další novinkou ve vedení evidence je povinnost zapisování údajů. **Nově je stanoveno, že údaje musí být zaznamenány nejpozději první den následujícího kalendářního roku, než ve kterém byla hnojiva aplikována.** Tzn., že údaje musí být zaznamenány během roku, ve kterém byla hnojiva aplikována. To výrazně zjednodušuje nároky na dobu zaznamenání údajů a ty mohou být kontrolními orgány vyžadovány až v uvedeném termínu, tzn. až v následujícím roce.

(Agromanuál)

Program rozvoje venkova

Byla zveřejněna pravidla, kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotace na projekty Programu rozvoje venkova ČR na období 2007-2013 v rámci osy I. a III.. Pravidla pro první kolo jsou na našich webových stránkách www.ovocnarska-unie.cz a v tištěné podobě jsou k dispozici na regionálních pracovištích SZIF.

Již se přijímají první žádosti

První kolo příjmu žádostí o dotace z Programu rozvoje venkova ČR pro období 2007 – 2013 začalo v pondělí 9. července v 7.30 hodin na sedmi regionálních odborech Státního zemědělského intervenčního fondu (SZIF). Zájemci se mohou ucházet o podporu na modernizaci zemědělských podniků, na činnost mladých zemědělců nebo třeba na investice do obnovitelných zdrojů energie. Předpokládaný objem podpor pro první kolo je kolem dvou miliard korun. Příjem žádostí pro opatření zahájení činnosti mladých zemědělců potrvá do 20. července do 13 hodin. V ostatních případech budou mít žadatelé lhůtu ještě o sedm dní delší. Další termín pro předkládání projektů by měl podle ministrova dřívějšího prohlášení následovat s tříměsíčním odstupem. Pro první kolo příjmu žádostí schválil ministr zemědělství Petr Gandalovič odchylný postup od ustanovení bodu pět obecné části pravidel „Žádost o dotaci“ a příslušných ustanovení specifické části pravidel, zejména pak seznamu povinných příloh. Odchylný postup spočívá v možnosti předložit platné, ale ne účinné stavební povolení. Žadatel musí předložit platné a účinné stavební povolení ve lhůtě 42 dnů od zaregistrování žádosti. Ministr zdůraznil, že v porovnání s operačním programem zemědělství se podařilo výrazně administrativně zjednodušit podávání žádostí. Počet povinných příloh, které musí zájemce o podporu připojit k žádosti, se podle něj snížil o více než polovinu. „Zemědělcům i dalším žadatelům to nepochybně usnadní přístup k novému

programu,“ konstatoval. „Ti, kteří se svou žádostí neuspějí, nebudou muset na rozdíl od dosavadního operačního programu zbytečně předkládat řadu dokumentů,“ doplnil. Výrazně jednodušší je už samotný formulář žádosti o dotace a také projekt. „Žadatel bude schopen si připravit projekt a vyplnit žádost sám, bez pomoci poradenských firem,“ míní Gandalovič. Zjednodušila se i osnova projektu. Zatímco u operačního programu byla v pravidlech popsána na čtyřech stranách a projekt zaujímal kolem 30 stran, u Programu rozvoje venkova je osnova na dvou stranách a rozsah projektu na zhruba deseti stranách. Některé přílohy budou dodávat až předkladatelé úspěšných projektů při podpisu dohody se SZIF o poskytnutí dotace. Týká se to například výpisu z obchodního rejstříku, dokladu o vedení bankovního účtu, potvrzení finančního úřadu o vypořádání splatných závazků vůči těmto úřadům. Navíc žadatelé nebudou muset hlásit každou změnu v projektu a sankce za porušení pravidel budou záviset na závažnosti porušení. Jediným trestem nebude vyřazení žádosti, jak tomu bylo za každé porušení u operačního programu. Vstřícným krokem směrem k žadateli je podle ministra i příprava softwarového nástroje, který umožní předvyplnit žádost na webu SZIF a zkontroluje formální správnost a úplnost žádosti. „Od příštího roku chystáme další zjednodušení. Postupně chceme upustit od papírových příloh, které připojují žadatelé, a místo nich si výpisy a další dokumenty zajišťovat přímo od správců jednotlivých rejstříků,“ dodal ministr Gandalovič.

Společná organizace trhu s ovocem a zeleninou

Na reformě pěstování ovoce a zeleniny se dohodli ministři zemědělství EU

Reforma v pěstování ovoce a zeleniny, na níž se shodli ministři zemědělství Evropské unie, přináší mnoho pozitivních prvků do tohoto sektoru. Hlavním přínosem je sjednocení systému dotací a posun odvětví k větší konkurenceschopnosti a k tržním principům. Zároveň se pozměňuje systém dotací, nastává posun od vypěstovaného množství k dotacím na plochu. Cílem reformy je sektor přiblížit tržním principům a donutit producenty plánovat vlastní produkci.

„Pro Českou republiku byla jednání velmi úspěšná. Podařilo se nám prosadit zhruba 90 procent našich připomínek, které jsme v posledních dvou dnech vznesli,“ uvedl první náměstek ministra zemědělství Ivo Hlaváč.

Na české producenty nebude mít krátkodobě reforma závažnější dopady. Po roce 2010 se dokonce zjednoduší předpisy, k čemuž náměstek ministra Stanislav Kozák dodává: *“Čeští producenti by mohli získávat po roce 2010 mnohem více peněz. Zatím totiž unijní podpory příliš nevyužívají.”*

Hodně diskutovaným tématem byly dodávky ovoce do škol zdarma, které Česká republika nepodporovala a nakonec se ukázaly jako neprůchozí. I když, jak řekl ministr zemědělství Petr Gandalovič, *„zvýšit spotřebu ovoce a zeleniny u mladých lidí, ale i široké veřejnosti, je cílem připravované reformy. Více zeleniny a ovoce na jídelničkách evropských spotřebitelů je totiž nejen prospěšné pro jejich zdraví a v souladu se zdravým životním stylem, ale řeší se tak i otázka přebytků“*. Místo distribuce ovoce do škol však preferuje účinné a plošné osvětové a vzdělávací kampaně, na něž by přispívala Evropská unie. *„Za správnou výživu školáků odpovídá rodina. Pokud by se mělo ovoce do škol dodávat zdarma, zvažovaná částka do sto milionů eur by zdaleka nestačila a většina peněz by jen pokryla náklady spojené s distribucí,“* řekl první náměstek ministra Ivo Hlaváč, který se jednání rady v Lucemburku zúčastnil. Jenom za Českou republiku by náklady na ovoce pro děti od tří do 14 let při ceně tři koruny za kus a den vyšly na více než 1,3 miliardy korun ročně. Při ceně ovoce pět korun by výdaje přesáhly 2,2 miliardy korun. Státy se při jednáních dohodly, že návrh na ovoce do škol zdarma bude rozpracován později a bude provedena studie, která zhodnotí případné dopady. Součástí reformy bude i úprava operačních programů orientovaných na producenty ovoce a zeleniny. Více se zaměří na kontrolu kvality, plánování produkce a propagaci spotřeby.

„Zvýšená kontrola kvality je dobrou zprávou pro spotřebitele, spolu s větším důrazem na environmentální oblast povede k produkci mnohem kvalitnějšího ovoce a zeleniny,“ doplnil náměstek Hlaváč. Zaměření operačních programů povede k větší pružnosti producentů, a tím i celého sektoru a bude stimulem k zavedení tržních principů v tomto odvětví.

Pro pěstitele je důležité, že se zvyšují uznatelné položky výdajů na krizové stavy. Prostředky se budou využívat jak k řešení krizových stavů, tedy zejména poškození sklizně například mrazem, suchem nebo nadprodukce, tak k jejich prevenci, což povede k větší stabilitě celého sektoru. „Je velmi složité přesně nastavit systém kolem krizových stavů tak, aby výsledek nešel proti cílům reformy, tedy ekonomickému chování sektoru a plánování produkce,“ uzavírá náměstek Hlaváč.

(Mze)

Legislativa

Chronologický seznam právních předpisů Mze schválený v 1.pololetí 2007,
které se také mohou týkat problematiky ovocnářství

[Vyhláška č. 7/2007 Sb.](#), kterou se mění [vyhláška č. 7/2003 Sb.](#), o vodoprávní evidenci, ve znění [vyhlášky č. 619/2004 Sb.](#)

(pozn.: účinnost předpisu od 1.7.2007)

[Nařízení vlády č. 47/2007 Sb.](#), o stanovení některých podmínek poskytování jednotné platby na plochu zemědělské půdy a některých podmínek poskytování informací o zpracování zemědělských výrobků pocházejících z půdy uvedené do klidu

(pozn.: účinnost předpisu od 15.3.2007)

[Nařízení vlády č. 48/2007 Sb.](#), kterým se mění [nařízení vlády č. 144/2005 Sb.](#), o stanovení některých podmínek poskytování jednotné platby na plochu zemědělské půdy pro kalendářní roky 2005 a 2006, ve znění [nařízení vlády č. 144/2006 Sb.](#)

(pozn.: účinnost předpisu od 15.3.2007)

[Nařízení vlády č. 75/2007 Sb.](#), o podmínkách poskytování plateb za přírodní znevýhodnění v horských oblastech, oblastech s jinými znevýhodněními a v oblastech Natura 2000 na zemědělské půdě

(pozn.: účinnost předpisu od 10.4.2007)

[Nařízení vlády č. 79/2007 Sb.](#), o podmínkách provádění agroenvironmentálních opatření

(pozn.: účinnost předpisu od 20.4.2007)

[Nařízení vlády č. 80/2007 Sb.](#), o stanovení některých podmínek poskytování platby pro pěstování energetických plodin

(pozn.: účinnost předpisu od 20.4.2007)

[Nařízení vlády č. 81/2007 Sb.](#), kterým se mění [nařízení vlády č. 242/2004 Sb.](#), o podmínkách provádění opatření na podporu rozvoje mimoprodukčních funkcí zemědělství spočívajících v ochraně složek životního prostředí (o provádění agroenvironmentálních opatření), ve znění pozdějších předpisů

(pozn.: účinnost předpisu od 20.4.2007)

[Vyhláška č. 91/2007 Sb.](#), kterou se mění [vyhláška Ministerstva zemědělství č. 274/1998 Sb.](#), o skladování a způsobu používání hnojiv, ve znění pozdějších předpisů

(pozn.: účinnost předpisu od 1.5.2007)

[Vyhláška č. 101/2007 Sb.](#), kterou se mění [vyhláška č. 113/2005 Sb.](#), o způsobu označování potravin a tabákových výrobků, ve znění pozdějších předpisů

(pozn.: účinnost předpisu od 9.5.2007, část od 23.12.2007)

[Vyhláška č. 122/2007 Sb.](#), kterou se mění [vyhláška č. 545/2002 Sb.](#), o postupu při provádění pozemkových úprav a náležitostech návrhu pozemkových úprav

(pozn.: účinnost předpisu od 1.7.2007)

[Vyhláška č. 125/2007 Sb.](#), kterou se mění [vyhláška č. 449/2006 Sb.](#), o stanovení metodik zkoušek odlišnosti, uniformity, stálosti a užitné hodnoty odrůd

(pozn.: účinnost předpisu od 1.7.2007)

[Nařízení vlády č. 155/2007 Sb.](#), o stanovení některých podmínek poskytování národních doplňkových plateb k přímým podporám pro rok 2007

(pozn.: účinnost předpisu od 1.7.2007)

(Mze)

Ze zahraničí

Polsko: Katastrofální škody mrazem

Dva vpády studeného vzduchu způsobily v Polsku enormní škody na ovoci. První vlna proběhla v noci z 22. na 23. dubna, druhá o týden později od 30. dubna do 2. května. Během první vlny byla naměřena nejnižší přízemní teplota -9°C , a to v oblastech Thorn a Lodz. V oblastech důležitých pro pěstování ovoce se vyskytla nejnižší teplota v rozmezí -4°C až -6°C . Během druhé vlny byla v oblasti Rajce, nejdůležitější ovocnářské oblasti, přízemní teplota -9°C a ve 2m nad zemí -5°C . V oblasti Lublinu a jižním Polsku klesla přízemní teplota na -5°C a ve 2m nad zemí na $-3^{\circ}/-4^{\circ}\text{C}$. Největší škody v ovocnářství byly zpečetěny druhým mrazem. V této době se nacházely skoro všechny ovocné druhy ve vývojovém stádiu, kdy takové nízké teploty způsobí těžké poškození.

V prvních zprávách, které přinesly média, **se uvádí ztráty 80-90%** z celkové sklizně ovoce. **Tento údaj je nadnesený**, neboť je nutné brát v potaz, že při normální násadě květů u jádrovin stačí 5-10% a u peckovin 20-60% opylených květů. Zřejmě chtějí zapůsobit těmito čísly na politiky kvůli dotacím. Obecně mohou být sečteny škody u ovocných stromů, až když je znatelná násada plodů.

U jahod pod jednoduchou fólií jsou prakticky všechny květy zmrzlé, tímto způsobem se pěstuje ale méně než 5% z celkové plochy. Velké škody vykazují odrůdy Honeoye a Elsanta. U Senga Sengany v normální kultuře, která činí 50-60% plochy, je podle odhadů polovina květů zmrzlá. U černého rybízu by měly být ztráty asi 50%.

Tento stav připomíná rok 1987, kdy po teplejším období přišel extrémní zimní mráz, mnoho poupat, ale i celé stromy zmrzly. Tenkrát se snížila sklizeň oproti předchozímu roku o 62%. V protikladu s dneškem nebyly tenkrát jahody vůbec poškozeny, ale byla u nich zaznamenána rekordní sklizeň.

Protože je Polsko nejdůležitějším dodavatelem ovoce **pro zpracování** a chybějící množství může být nahrazeno jinými dovozy jen z části, je jasné, že **cena bude stoupat**. Také u stolních jablek bude citelný propad, protože Polsko vyváží 400 000t jablek. Už nyní se ti výrobci, kteří mají jablka, chovají zdrženlivě, v očekávání zvyšujících se cen, a někteří se snaží již uzavřít kontrakty v západní Evropě pro rok 2007.

(ZMP – ML)

Německo: Chybějící brigádníci ohrožují sklizeň

Nedostatek brigádníků na sklizeň jahod a dalších zemědělských produktů bude zřejmě v budoucnu ještě palčivějším problémem.

Část producentů jahod z oblasti Porýní si stěžovalo na nedostatek brigádníků na výpomoc při jejich sklizni. Jak oznámili zástupci Provinciálního svazu rýnských pěstitelů ovoce a zeleniny v Bonnu, letos nedorazily sezónní pracovní síly zejména z Polska na místa určená v takovém počtu, se kterým pěstitelé počítali.

Příčiny tohoto nedostatku brigádníků jsou podle údajů Provinciálního svazu nejrůznější: navzdory intenzivnímu úsilí pracovních agentur se nepodařilo získat dostatečné množství nezaměstnaných Němců, kteří by o tuto práci měli zájem. Kromě toho využilo mnoho polských státních příslušníků, kteří v minulosti tvořili lví podíl brigádníků v Porýní, možnost celoročně pracovat v sousední zemích EU. To je možné např. ve Velké Británii, Irsku, Dánsku a v Nizozemí. V Německu je naproti tomu pouze možnost získat termínované pracovní povolení na 4 měsíce. Také hospodářský vzestup v Polsku přispívá k menší zájmu brigádníků o trhání jahod. Mnoho polských zaměstnavatelů se zdráhá uvolnit svoje pracovníky na několikaměsíční výpomoc při sklizni do Německa, protože mají dostatečné množství pracovních objednávek.

Proto musejí rýnští výrobci zeleniny a ovoce hledat brigádníky z jiných zemí. Nejpozději v roce 2011 vstoupí v platnost v Polsku úplná svoboda v možnosti nechat se zaměstnat. Poté budou moci stávající brigádníci pracovat v Německu na časově omezenou smlouvu. Při nízkých cenách zemědělských produktů v Německu není možné brigádníkům platit stejně vysoké platy, jaké jsou obvyklé v průmyslu.

V současné době by měla proběhnout další jednání o zprostředkování práce i s jinými zeměmi např. Běloruskem a Ukrajinou, ve kterých je k dispozici dostatečné množství ochotných brigádníků, kteří by rádi v Německu pracovali při sklizni zemědělských produktů. Pokud spolková vláda tuto možnost nevyužije, mohlo by se v budoucnu stát, že zůstane stále větší množství jahodových a chřestových plantáží neskližených. To by mělo negativní dopad na zemědělské produkty z regionálních zdrojů, které by nebyly k dispozici v dostatečném objemu.

(Agronavigátor)

Polsko:Až 50% jahod může zůstat nesklizeno

Jak informovala Gazeta Prawna až polovina jahod může zůstat nesklizena, protože chybí brigádníci. Místopředseda Svazu ovocnářů Polské republiky Tomasz Solis informoval, že na trhu může chybět až několik desítek tisíc brigádníků. Problémy s pracovníky se objevily v lepším momentu než před rokem, jsou vyšší ceny jahod a vidina Unijního doplatku pěstitelům jahod od roku 2008. V následujících 5 letech polští pěstitelé jahod a malin obdrží z Unijního rozpočtu na 1 hektar 230€ a z rozpočtu státního dalších 170€.

V rozhovoru s majitelem zemědělsko-ovocnářsko-školkařské firmy v Buszkowie panem Tadeuszem Latkou, označil situaci na jeho plantážích za tragédii. Na jeho plantážích zůstane 500-700 tun jahod, čili až 80% sklizně. Mohl by také více exportovat. Ale 3 dny sklízí aby naplnil jeden kamión. V normální sezóně posílá do zahraničí až 100 kamiónů. Ovocnáři se zlobí na procedury, které znemožňují získávání brigádníků z Východu. Pan Latka dodal, že připravil ubytování pro 200 Ukrajinců, ale firma, které je měla zajistit nenašla ochotné brigádníky, kteří by přijeli, z důvodu problému při získání pracovního povolení. V minulosti mu autobus přivázel z okolí 50 žen na sklizeň každý den, nyní přiváží 2. Ptal se kde je zbytek a dostal odpověď, že ostatní pracují na Západě.

Z informací Gazety Prawnej, si mohou brigádníci při sklizni jahod za den vydělat v přepočtu až 750 Kč. Oproti tomu jahody se vykupují v přepočtu za 13-14 Kč a jahody na mražení 15-16 Kč.

(Gazeta Prawna-VK)

Polsko: Sezóna nebude dlouhá

Své udělaly mrazy a zbytek doplňují úpaly střídající se s velkými dešti. Počasí v tomto roce není příznivé pro pěstitele jahod. Sezóna jahod byla velmi krátká.

V plné sezóně jahod při vysokých teplotách a při vysoké vzdušné vlhkosti ovoce namísto toho, aby dozrávalo, tak hnilo. Z informací ovocnářů, je těžko odhadnout, kolik se na konec jahod sklidilo. Již nyní je jasné, že jich bylo o hodně méně, než se předpovídalo a jakost nebyla nejlepší.

V nejhorší situaci jsou ovocnáři, kteří se rozhodli pro ekologickou produkci. Při takovém to průběhu počasí a prostředcích povolených do jahod se nedají ochránit plantáže. Druhým aspektem v ekologické produkci je lidská práce. Jelikož není přípustný žádný herbicid, plantáže se musí zbavit plevele a to 3-5 krát za sezónu. Oproti tomu, za ekologické jahody, mohou ovocnáři obdržet o 50-60% více peněz, než z konvenční produkce.

(Agrobiznes-VK)

Slovensko: Škody mrazem

Obě dvě mrazové vlny, které silně poškodily koncem dubna a začátkem května polské a maďarské ovocnářství, nešetřily ani Slovensko. Po zjišťování škod Slovenské ovocnářské unie je v intenzivních sadech zasaženo okolo 1 500 ha jablečných sadů. Sklizňové ztráty činí v těchto sadech 50-100%. Nejsilnější propad je v údolích. Kvantitativně jsou odhadnuty propady na 13 000t nebo na 40% normální sklizně. Což odpovídá hodnotě 230 mil. SKK.

U ostatních ovocných druhů jsou zaznamenány škody mrazem na 400ha, především u broskví, švestek, hrušek, meruněk a jahod. Kvantitativně to činí 1 800t, nejvíce u broskví, švestek a hrušek. Propady jsou odhadnuty na 34 mil. SKK.

Slovenská produkce v roce 2006 byla 61 000t ovoce, z toho 38 200t v intenzivních sadech. Tendence ustupuje moštářenské ovoce. Produkce v intenzivních sadech nevzrostla, přestože byla silně dotována před vstupem do EU. Jablka jsou nejdůležitějším ovocným druhem ve slovenské produkci ovoce. Celkem bylo sklizeno v roce 2006 41 400t jablek, z toho 30 800t v intenzivních sadech.

(ZMP-ML)

Svaz skladovatelů ovoce

Dne 23.5.2007 se konala Valná hromada Svazu skladovatelů ovoce při OUČR na Zahradnické fakultě v Lednici na Moravě. Tradičně byla spojená s workshopem, který byl tentokrát zaměřen na certifikáty kvality v ovocnářství.

Vybíráme ze zápisu z Valné hromady svazu.

Zasedání řídil předseda Svazu skladovatelů OUČR ing.Mačkal spolu s tajemníkem OUČR ing.M.Ludvíkem.

V úvodu všichni přítomní uctili minutou ticha památku tajemníka Svazu skladovatelů ovoce pana Františka Hrnecka, který náhle zemřel začátkem května.

Na valné hromadě se zaregistrovalo 15 delegátů s právem hlasovacím z celkového počtu 28 delegovaných.

Byla zvolena dvoučlenná mandátová a návrhová komise – ing.Bartoníček a ing.Mačkal. Ta konstatovala, že na valné hromadě je přítomno 53,6 % podniků s právem hlasovacím a že valná hromada je usnášeníschopná.

Stav a činnost Svazu skladovatelů OUČR

Zprávu přednesl ing. Mačkal.

Činnost Svazu skladovatelů od poslední valné hromady konané dne 25. května 2006 v Lednici je následující:

- v měsíci červnu 06 vyhodnocení zájezdu do Holandska - úvaha o zájezdu na Slovensko a Maďarsko.
- v průběhu měsíce července od Mze zadán úkol: Expertní činnost - kategorizace skladů pro ovoce. Cíl úkolu: Sjednocení technologických postupů a parametrů pro skladování ovoce a stanovení doby skladovatelnosti podle odrůd a typu skladu (skladových podmínek)

Po domluvě s Ing.Hrneckem vytvořen řešitelský tým ve složení:

Prof.Ing. Goliáš Jan, Drsc.

- podmínky pro skladování ovocných druhů a odrůd, fyziologické změny, doporučení

Ing. Hrneck František

- výchozí situace, stav skladů v ČR, porovnání s vyspělým světem

Ing. Viktorin Josef

- úvodní část, problematika ovoce v ČR, objemy skladovaného ovoce, důvody skladování atd.

Ing. Mačkal Jaroslav

- technické a technologické vybavení skladů, sběr a měření dat, další nutné vybavení skladů

- 30. října 2006 na půdě VŠZ v Lednici u p.Prof. Goliáše schůzka, kde se domlouvalo konečné znění této práce, společně se závěrečným doporučením
- zpráva byla odevzdána v měsíci listopadu 06 na Mze a nyní ji obdrželi všichni účastníci VH
- v zimních měsících příprava zájezdu na Slovensko a do Maďarska společně s OUSR (Ing. Kroc)
- v měsíci březnu příprava Valné hromady, obdržení úkolu od Mze s názvem: Sledování kvality produkce ovoce v porovnání s používaným standardem jakosti v EU - ISF, BRC, EUREPGAP, SISPO
- 28. března 2007 schůzka v prostorách ZF v Lednici ve složení: Prof.Ing.Goliáš Drsc., Ing. Kučera, Ing. Hrneček a Ing. Mačkal - domluven termín a konečný program na valnou hromadu SSO konanou tradičně v prostorách auly Zahradnické fakulty v Lednici dne 23. května 2007. Domluven plán činnosti a schůzek k úkolu Mze. Jedna schůzka se měla konat dnešního dne před zahájením valné hromady. Bohužel po nečekaném úmrtí pana Ing. Františka Hrnečka ač velice neradi jsme nuceni udělat dílčí změny.
- za poslední rok se svaz pravidelně zúčastňoval všech jednání a společných akcí OUČR. Závěrem mi dovoluňte, abych jménem svým a věřím, že i Vaším co nejsrdečněji poděkoval za poctivě a vzorně vykonanou práci nejen pro SSO, ale celkově pro ovocnáře spolupracovníkovi a kamarádovi panu Ing. Františku Hrnečkovi, který bohužel již není mezi námi.

Plán činnosti na další rok

- účastnit se jednání a odborných akcí pořádaných OUČR
- zpracovat funkční úkol pro Mze
- připravit a zorganizovat workshop konaný s valnou hromadou v květnu 2008

Usnesení valné hromady

1. Valná hromada schvaluje zprávu o hospodaření v období 2006/07.
2. Valná hromada schvaluje zprávu kontrolní komise v období 2006/07.
3. Valná hromada schvaluje plán činnosti na sezónu 2007/08.
4. Valná hromada schvaluje odměny za činnost v uplynulé
5. Valná hromada souhlasí se stejnou výší (jako v roce 2006) členských příspěvků (1,50 Kč/tuna skladovací kapacity) členů Svazu skladovatelů OUČR i pro rok 2007.

Závěr

Předseda Svazu skladovatelů ovoce poděkoval přítomným za práci a účast na Valné hromadě Svazu skladovatelů ovoce OUČR a profesoru Goliášovi ze ZF v Lednici za příjemné zázemí. Na závěr popřál všem skladovatelům hodně úspěchů v následující sezóně.

(ML)

Normy

Často jsme na OUČR dotazováni na plané normy jakosti pro ovoce. Dnes již neplatí dřívější ČSNenky. Ty byly nahrazeny předpisy EU. Dále uvádíme přehled jednotlivých norem platných pro ovoce v rámci celé EU.

Dle čísel dokumentů a roku vydání lze všechny právní dokumenty EU vyhledat v češtině na tomto internetovém odkazu: <http://eur-lex.europa.eu/cs/index.htm>

Seznam nařízení (ES) – kontrola shody čerstvého ovoce

Nařízení

Zkrácený název	Předpis	Změny a doplňky
Nař. o společné organizaci trhu s O+Z	Nař. (ES) č. 2200/96	Nař. (ES) č. 2520/1997 Nař. (ES) č. 857/1999 Nař. (ES) č. 1257/1999 Nař. (ES) č. 2699/2000 Nař. (ES) č. 2826/2000 Nař. (ES) č. 718/2001 Nař. (ES) č. 911/2001 Nař. (ES) č. 545/2002 Nař. (ES) č. 1881/2002 Nař. (ES) č. 47/2003
Nař. o kontrolách dodržování obchodních norem pro čerstvé ovoce a zeleninu	Nař. (ES) č. 1148/2001	Nař. (ES) č. 2379/2001 Nař. (ES) č. 408/2003
Nař. týkající se vícedruhových směsí čerstvého O+Z	Nař. (ES) č. 48/2003	-
Nař. týkající se změny obchodních norem pro čerstvé O+Z se zřetelem na směsi ovoce a zeleniny v obchodním balení	Nař. (ES) č. 46/2003	6/2005
Presentace a označování – doplnění obchodních norem pro čerstvé ovoce a zeleninu	Nař.(ES) č. 907/2004	
Kterým se mění ustanovení o velikosti, obchodní úpravě a označování stanovená v obchodních normách pro určité druhy čerstvé zeleniny a kterým se mění nařízení (ES) č. 659/97	Nař.(ES) č.1135/2001	

Obchodní normy

Norma	Nařízení (ES) číslo/rok	Změny a doplňky Nařízení (ES) číslo/rok
Jablka	85/2004	1238/2005
Hrušky	86/2004	-
Jahody	843/2002	46/2003 *)
Třešně	214/2004	46/2003 *)
Meruňky	851/2000	46/2003 *)
Broskve a nektarinky	1861/2004	
Švestky a blumy	1168/1999	848/2000 379/2005 46/2003 *)
Stolní hrozny révy vinné	2789/1999	716/2001 2137/2002 46/2003 *)

Z domova

Zisk v zemědělství v loňském roce opět klesl

Ekonomické výsledky našeho zemědělství byly v loňském roce v meziročním srovnání již druhý rok horší, a to především kvůli poklesu objemu zemědělské produkce i mírnému růstu cen vstupů do zemědělství. Odvětví jako celek však přesto vykázalo zisk. Uvádí to Zpráva o stavu zemědělství ČR za rok 2006, tzv. zelená zpráva. Zpráva konstatuje, že konečným hospodářským výsledkem odvětví za loňský rok byl zisk, který odhaduje na 7,03 miliardy korun. V porovnání se zemědělsky průměrným rokem 2005 to je o zhruba 600 milionů korun, tedy o 7,3 procenta méně, a oproti zemědělsky nadprůměrnému roku 2004 činil pokles téměř 18 procent. Loňský rok podle zprávy potvrdil, že vstup České republiky do Evropské unie přinesl našemu zemědělství významné zvýšení příjmů a stabilizaci podnikatelského důchodu, na který příznivě působil mírný meziroční růst cen zemědělských výrobců a také vyšší objem podpor, které meziročně vzrostly o 16,2 procenta. Produkce zemědělských výrobků ve stálých cenách roku 2000 v loňském roce ve srovnání s rokem 2005, poklesla o 4,64 procenta, a to zejména v důsledku poklesu objemu produkce rostlinných výrobků o 10,43 procenta, při současném mírném růstu produkce živočišných výrobků o 2,28 procenta. Celková produkce zemědělských výrobků za rok 2006 ve stálých cenách roku 2000 tak činila 97,28 miliardy korun. Rostlinná produkce se podílela na celkové produkci zemědělských výrobků z 51,02 procenta, přičemž nejvýznamnější, více než čtyřicetiprocentní zastoupení zde měly obiloviny a zhruba čtvrtinové technické plodiny. Ceny vstupů do zemědělství loni meziročně vzrostly jen mírně o 1,6 procenta, což podle zprávy znamená, že po výraznému rozevírání cenových nůžek v roce 2005, došlo vloni k jejich mírnému uzavírání. Odvětví zemědělství včetně nezemědělských činností zemědělských podniků se podílí na hrubém domácím produktu v roce 2006 dvěma procenty a podíl odvětví na celkovém počtu pracovníků v národním hospodářství se pohyboval kolem 3,05 procenta. V souhrnu zelené zprávy se píše, že oba tyto podíly znamenají další přiblížení České republiky obdobným parametrům vyspělých zemí EU 25. I přes mírný růst nominálních i reálných mezd přetrvávala také v loňském roce výrazná mzdová disparita zaměstnanců v zemědělství ve srovnání s průmyslem a národním hospodářstvím. Průměrná měsíční nominální mzda v národním hospodářství celkem již dosáhla 20 211 Kč, zatímco v zemědělství pak pouze 14 514 korun. Relativní nárůst proti předchozímu roku činil v zemědělství 6,4 procenta, což bylo srovnatelné s růstem mezd v národním hospodářství.

(Zelená zpráva)

Zemědělci mohou nakupovat techniku a půdu s podporou PGRLF

Podpurný a garanční rolnický a lesnický fond, a.s. (PGRLF) opět pomáhá zemědělcům při financování některých investic. Fond již začal přijímat opět podle mluvčí ministerstva zemědělství Tani Králové žádosti o poskytnutí dotace úroku bankovního úvěru na nákup zemědělské techniky a privátní zemědělské půdy. V letošním roce by měl takto pomoci částkou přes 700 milionů korun. „Fond přizpůsobil své podpory novým pravidlům Evropské unie ke státní podpoře v zemědělství a lesnictví pro období 2007 - 2013. I nadále bude jistě důležitým partnerem zemědělců při uskutečňování

jejich investičních záměrů,“ uvedl ministr zemědělství Petr Gandalovič při zveřejnění nových zásad pro poskytování finanční podpory. Ministr připomněl, že už druhý rok nečerpá PGRLF žádné prostředky ze státního rozpočtu. Cílem programů Zemědělec a Půda, ve kterých PGRLF pokračuje, je přispět k modernizaci v zemědělství, ke zvýšení efektivnosti podnikatelů, ke snížení výrobních nákladů a k vyšší jakosti. Program Zemědělec slouží k podpoře nákupu široké řady strojů používaných jak v rostlinné, tak živočišné výrobě, a to formou dotace části úroků z úvěrů. U programu Půda spočívá podpora v dotování části úroků z hypotečního úvěru na nákup nestátní zemědělské půdy. Dosud zemědělci nakoupili s pomocí fondu zhruba 33 tisíc hektarů. „Připravené podpory PGRLF významně zvýhodňují mladé zemědělce. Toto zvýhodnění má za cíl zlepšit možnosti mladých zemědělců při získávání finančních prostředků na pořízení techniky a půdy, a tím přispět ke zlepšení věkové struktury v českém zemědělství. Podnikatelé do 40 let dostanou vyšší dotaci části úroků z úvěrů pro nákup techniky a půdy,“ informoval ministr Gandalovič. O podporu z programů PGRLF mohou žádat zemědělské podnikatelé, jejichž příjmy ze zemědělské výroby a ze zpracování zemědělské produkce včetně dotací tvoří alespoň 25 procent celkových příjmů. Zároveň musí splňovat kritéria pro malý a střední podnik, to znamená zaměstnávat méně než 250 osob a s ročním obratem nižším než 50 milionů eur v přepočtu na koruny. U programu Půda musí žadatelé splňovat další specifické podmínky, především nejméně tři roky hospodařit na nakupovaných pozemcích nebo na půdě v sousedství. PGRLF, který vznikl v roce 1993, umožnil za dobu svého působení čerpat úvěry pro české zemědělce v objemu přes sto miliard korun. Výše celkových přiznaných dotací za dobu existence PGRLF se blíží 20 miliardám korun. Plné znění nových Pokynů pro poskytování podpor a Výkladového listu k těmto pokynům zveřejní PGRLF na svých stránkách www.pgrlf.cz.

(PGRLF)

Dotace

Dotace na 1.R. Restrukturalizace sadů definitivně schváleny

Teprve v květnu byly konečně schváleny dotace na Restrukturalizaci sadů 1.R. pro tento rok. Oproti roku 2006 byl zúžen seznam povolených odrůd k výsadbě a novinkou je povinnost provádět rozbory na těžké kovy na pozemky, na které se žádá o dotaci. Každý žadatel o 1.R. musí současně při potvrzování žádostí o vhodnosti odrůd od SISPA zároveň **předložit protokol s výsledky rozborů na těžké kovy na příslušné půdní bloky**, které chce vysázet. Odběr i rozbor musí být akreditovaný a limity těžkých kovů musí být splněny. Závazné limity i další podmínky jsou zcela totožné s rozbory v rámci NV č. 79/2007 Sb., tedy pro integrovanou produkci ovoce agroenvironmentálních opatření Programu rozvoje venkova.

Upřesnění dotačních programů

1.R. Podpora restrukturalizace ovocných sadů,

Vážení žadatelé o dotaci,

předkládáme Vám upřesnění Zásad, kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotací pro rok 2007 na základě § 2 a § 2d zákona č. 252/1997 Sb., ve znění schváleném poradou ministra zemědělství ze dne 18. května 2007.

Upřesnění Zásad je provedeno na základě bodu 8. písm. g) části A Zásad, který

umožňuje v odůvodněných případech provést zpřesnění Zásad v průběhu roku. Ministerstvo zemědělství přistoupilo k upřesnění Zásad z důvodu nutnosti úpravy těchto státních podpor (dotačních programu) administrovaných v rámci Zásad, které by nebylo možno bez odpovídajících změn v roce 2007 dále žadatelům poskytovat. Úpravu státních podpor bylo nezbytné provést v návaznosti na ukončení tříleté „ochranné“ lhůty (tj. 30. dubna 2007) vyplývající z ustanovení Přístupové smlouvy a z toho plynoucí povinnosti České republiky přizpůsobit existující podpory (dotační programy) příslušným pravidlům Evropské komise.

V souvislosti s negativní reakcí Evropské komise ohledne slučitelnosti tří podpor (programy 1.R, 3.b. a 3.i.) Ministerstvo zemědělství upravilo tyto podpory.

Případné dotazy adresujte prosím na místně příslušné zemědělské agentury a pozemkové úřady či odbor rostlinných komodit MZe v Praze (Ing. Tošovská tel. 221812292 program 1.R.).

Děkujeme za pochopení. (Mze)

Úplné znění upřesněných dotačních programů:

www.mze.cz

www.ovocnarska-unie.cz

Šlechtění

Odrůda jabloní s červenou dužinou

'Jazz' je nejnovější odrůda jabloně pocházející z Nového Zélandu. Po 'Royal Gala' a 'Braeburn' tak do Evropy přichází další šlechtitelská novinka ze země Dálného východu. V současné době se odrůda 'Jazz' kromě své domoviny pěstuje také ve Francii, USA, Velké Británii a Španělsku. Plod je mírně protáhlého tvaru, dvoubarevný (červený a žlutý), dužnina pevné konzistence je velmi šťavnatá.

Podle Rogera P. Hellense, vedoucího výzkumníka pro šlechtění ovoce při HortResearch, hodlá vlastník ochranné známky, Enza, roční produkci této odrůdy omezit. To znamená, že – na rozdíl od jiných odrůd – je pěstování jako u klubové odrůdy pod kontrolou.

Šlechtitelé ovoce na Novém Zélandu pracují v současné době na odrůdě jablka s červenou dužinou. Vývoj probíhá křížením plané formy pocházející z Kazachstánu a jablka Pacific-Serie – odrůdy 'Pacific Rosé'. Nejedná se přitom o žádné genové manipulace, šlechtění probíhá výhradně na přírodním základě. Šlechtitel Roger P. Hellens odhaduje, že k uvedení na trh bude potřeba ještě tak osm let. Odrůda označená pouze číslem je první na světě s vyloženě červenou dužinou. Dosavadní šlechtění mělo v dužnině jen červené tečky. Nová odrůda by se měla vyznačovat kromě příjemné chuti a normální velikosti také dlouhou skladovatelností.

(Agronavigátor)

Odborné články

Nové odrůdy třešní

Ve šlechtění třešní se mimo důrazu na velikost a chuťové vlastnosti plodů věnuje velká pozornost také odolnosti vůči pukání plodů za deště. Trendem současnosti je šlechtění samosprašných odrůd třešní se spurtypovým charakterem růstu a odolností vůči chorobám, např. skvrnitosti listů třešní. V České republice provádí šlechtění nových odrůd třešní v podstatě pouze firma Sempra Praha, a. s., a to ve Výzkumném a šlechtitelském ústavu

ovocnářském Holovousy, s. r. o. (VŠÚO). Zdejší odrůdy mohou svou kvalitou směle konkurovat odrůdám světovým.

Třešně (*Prunus avium* L.) se z pomologického hlediska dělí podle tuhosti dužniny, barvy a tvaru plodu na: ssp. *juliana* L. (srdcovky) s měkkou dužninou i slupkou a barvou plodu červenou až černou, většinou zrají raně, ssp. *duracina* L. var. *melanocarpa* L. (tmavé chrupky) s dužninou tuhou, pevnou slupkou a barvou plodu světle červenou až černou, zrají pozdně, ssp. *duracina* L. var. *variegata* L. (pestré chrupky) s barvou plodu žlutou až červenou, ssp. *duracina* L. var. *leucocarpa* (světlé chrupky) s barvou plodu žlutou, ssp.× ssp. *duracina* L. *juliana* L. (polochrupky) s polotuhou dužninou. Ve Státní odrůdové knize České republiky je v současné době zapsáno 25 plodových odrůd třešní. V letech 2006 až 2007 byly registrovány tyto odrůdy vyšlechtěné ve VŠÚO Holovousy: 'Adélka' (srdcovka), 'Helga' (polochrupka), 'Sandra' a 'Justyna' (tmavé chrupky) a dále původem zahraniční odrůda 'Regina' (tmavá chrupka) a zahraniční odrůda 'Lapins' (tmavá chrupka), o jejíž registraci požádala firma SAD s. r. o., Daminěves. Následující popisy odrůd jsou seřazeny podle doby jejich dozrávání od nejranějších po nejpozdnější.

'Adélka'

Velmi raná tmavá srdcovka, která zraje v 1. až 2. třešňovém týdnu. Byla vyšlechtěna jako kříženec odrůd 'Knauffs Schwarze' a 'Granát'. Strom má středně silnou až silnou vzrůstnost, habitus jeho koruny je vzpřímený. Květ je velký, korunní plátky široce elipsovité, dotýkají se. Plod je středně velký, srdčitý. Slupka má tmavě červenou barvu, dužnina plodu je středně tuhá, červená, středně až velmi šťavnatá, v chuti sladce navinulá, dobrá. Šťáva je červená. Stopka je středně dlouhá a středně tlustá. Pecka je v porovnání k plodu malá až středně velká, tvarem elipsovité. Plodnost je brzká, středně velká. Odolnost plodů proti praskání je střední až velká. Plody jsou vhodné pro přímý konzum. Lze ji hodnotit podobně jako odrůdu 'Rivan' s tím, že průměrná zralost je o několik dnů pozdější. Odrůda neklade speciální požadavky na podmínky prostředí, lze ji pěstovat ve všech polohách vhodných pro třešně.

'Helga'

Raná tmavá polochrupka zrající ve 2. až 3. třešňovém týdnu. Vznikla jako kříženec odrůd 'Kaštánka' a 'Moreau'. Strom roste středně silně, habitus koruny je vzpřímený. Květ je velký, korunní plátky široce elipsovité, dotýkají se. Plod dosahuje střední až velké velikosti, tvarem je ploše kulovitý. Slupka má tmavě červenou barvu. Dužnina plodu je středně tuhá, červené barvy, středně až velmi šťavnatá, sladce navinulá, velmi dobrá. Šťáva je červená. Stopka je středně dlouhá a tenká až středně tlustá. Pecka je v porovnání k plodu malá až středně velká, široce elipsovité. Plodnost je brzká, velká. Odolnost plodů proti praskání je střední. Plody jsou vhodné především pro přímý konzum. Plodem se podobá odrůdě 'Burlat', oproti ní zraje o několik dnů později. Náročnost na stanoviště je malá až střední.

'Sandra'

Středně raná tmavá chrupka, zraje v 5. třešňovém týdnu. Byla vyšlechtěna jako kříženec odrůd 'Kordia' a 'Semenáč č. 13'. Strom má vzrůstnost středně silnou až silnou, koruna je rozložitá až mírně převislá. Květ je velký, korunní plátky široce elipsovité, překrývají se. Plod je velký, tvarem srdčitý. Slupka je hnědočervená, dužnina středně tuhá až tuhá, růžová, středně šťavnatá, v chuti navinule sladká, aromatická, velmi dobrá. Šťáva je růžová. Stopka je dlouhá až velmi dlouhá, středně tlustá. Pecka je v porovnání k plodu středně velká, úzce elipsovité. Plodnost je středně brzká, středně velká až velká. Odolnost plodů proti praskání je velká. Plody jsou vhodné pro přímý konzum i konzervaci. 'Sandra' je zajímavá odrůda s vhodným rozložitým až mírně převislým růstem, bohatou plodností a atraktivními plody vynikající kvality a chuti, bez speciálních požadavků na stanoviště.

'Justyna'

Středně raná až pozdní chrupka, která zraje v 5. až 6. třešňovém týdnu. Vznikla jako kříženec odrůd 'Kordia' a 'Stark Hardy Giant'. Strom roste středně silně až silně, habitus koruny má rozložitý až mírně převislý. Květ je velký, korunní plátky kruhové, dotýkají se. Plod je velký, ploše kulovitý. Slupka plodu je hnědočervená, jeho dužnina tuhá, růžová, středně až velmi šťavnatá, navinule sladká, aromatická, výborná. Šťáva má růžovou barvu. Stopka je dlouhá až velmi dlouhá a tenká až středně tlustá. Pecka je v porovnání k plodu malá až středně velká, tvarem kruhovitá. Plodnost je středně brzká, velká. Odolnost plodů proti praskání je velká. Plody jsou vhodné pro přímý konzum i konzervaci. Pokud se týká celkového hodnocení, kvalitou plodů i růstovými vlastnostmi se do značné míry podobá odrůdě 'Sandra'. Náročnost na podmínky stanoviště je malá.

'Regina'

Pozdní tmavá chrupka, zraje v 6. až 7. třešňovém týdnu. Byla vyšlechtěna jako kříženec odrůd 'Schneiderova' a 'Rube'. Vyrůstnost stromu je středně silná, jeho habitus vzpřímený až polovzpřímený. Květ je středně velký až velký, korunní plátky kruhové, překrývají se. Plod má středně velkou až velkou velikost, tvarem je srdčité. Slupka je tmavě červená. Dužnina plodu je tuhá, červená, středně až velmi šťavnatá. Chuť dužniny je navinule sladká až sladká, aromatická, velmi dobrá. Šťáva je červená. Stopka je dlouhá až velmi dlouhá a tenká. Pecka je v porovnání k plodu středně velká, tvarem široce elipsovité. Není nijak speciálně náročná na podmínky stanoviště. Plodnost je velká, odolnost proti praskání plodů za deště rovněž velká. Odrůda s atraktivními plody dobré chuti dosahující velmi dobrých pěstitelských výsledků.

'Lapins'

Pozdní samosprašná tmavá chrupka zrající v 6. až 7. třešňovém týdnu. Vznikla jako kříženec odrůd 'Bigarreau Van' a 'Stella'. Strom roste středně silně, habitus má velmi vzpřímený. Květ je středně velký až velký, korunní plátky široce elipsovité, dotýkají se. Plod je středně velký až velký, tvarem zploštělý. Slupka je tmavě červená. Dužnina je tuhá, červená, středně až velmi šťavnatá. Chuť dužniny je sladká, poměrně aromatická. Šťáva je červená. Stopka je středně dlouhá a tenká až středně tlustá; pecka v porovnání k plodu středně velká, tvarem široce elipsovité. Náročnost na stanoviště je malá až střední. Plodnost střední, odolnost proti praskání plodů za deště je střední. Odrůda vyniká především samosprašností, mezi záporné stránky patří velmi vzpřímený růst a pouze střední plodnost.
(převzato Zahradaweb - Bc. Tomáš Jan, ÚKZUZ, zkušební stanice Želešice)

Vliv dvou termínů řezu na růst stromů, výnosy a hmotnost plodů třešní

Výsadby třešní na slabě rostoucích podnožích vstupují velmi brzy do plodnosti, což umožňuje zkrátit délku investičního období. V nových výsadbách se uplatňují odrůdy s nadprůměrnou velikostí plodů, což je základním kritériem obchodního zhodnocení. V těchto výsadbách jsou nižší náklady na sklizeň, které mohou představovat 60 až 70 % ceny produkce. Třešně jsou v přirozeném tvaru díky silné apikální dominanci mnohem méně náročné na řez, než ostatní ovocné dřeviny. V některých moderních pěstitelských systémech se díky pravidelnému řezu daří udržet stromy i na vzrůstných podnožích v hustých výsadbách s relativně velmi malými rozměry korun. V prvních letech po výsadbě větvenovitých zákrsků na slabě rostoucích podnožích je řez během tvarování stromů omezován na minimum. Avšak v těchto výsadbách přibližně od pátého roku stromy vyžadují aplikaci silnějšího řezu v zájmu udržení dostatečné kvality plodů. Řez třešní je obvykle v praxi vykonáván v období na konci vegetačního klidu před začátkem rašení stromů, nebo až po sklizni plodů – nejčastěji během srpna. Cílem práce bylo porovnání dvou termínů řezu z hlediska jejich vlivu na růst, výnosy stromů a na velikost plodů. Hodnoceny byly tři odrůdy třešní pěstované v hustém sponu na dvou podnožích s odlišnou intenzitou růstu.

Pokus a jeho varianty. Pokusná výsadba byla založena ve Výzkumném a šlechtitelském ústavu ovocnářském v Holovousích (VŠÚO) na jaře 1996 (nadmořská výška 280 m s průměrnou teplotou 8,1 °C, úhrnem ročních srážek 655 mm a hlinitojílovitou půdou). Dvouleté stromky odrůd 'Kordia', 'Těchlovan' a 'Vanda' byly vysazeny na podnožích Colt a P-HL-A ve sponu 6 x 1,5 m. Stromy na podnožích Colt rostou přibližně o 20 % slaběji a na P-HL-A asi o 50 % slaběji v porovnání s růstem stromů na ptáčnici. Od roku 2001 byly v již zapojené a vzrostlé stěnové výsadbě větvenovitých zákrsků aplikovány dva termíny řezu. V prvním termínu byly stromy řezány v období na konci vegetačního klidu koncem března až začátkem dubna. Druhý termín řezu byl proveden po sklizni plodů v první dekádě srpna. Stromy byly řezány ručně s respektováním principu Zahnova řezu na oslabený aktivní cípek. Od každé varianty odrůdy a podnože bylo vždy ve dvou termínech doby řezu hodnoceno deset stromů. Ve výsadbě se u stromů měřily na konci vegetace průměry kmínků a parametry koruny. Hmotnost plodů byla zjišťována vážením 50 plodů sklizených reprezentativně z každého stromu a výnosy se zjišťovaly vážením celkové sklizně z hodnocených stromů. Všechna data byla vyhodnocena statisticky analýzou rozptylu jednoduchého třídění a statistickou významnost rozdílů mezi porovnávanými termíny řezu jsme vymežily Duncanovým testem. *Vliv řezu na růst stromů.* Letní řez stromů měl zatím v průměru jen slabý vliv na zmenšování plochy průřezu kmene. Řez tuto charakteristiku nemohl významně ovlivnit, protože byl prováděn pouze tři roky. Stromy byly poprvé řezány až ve 4. roce po výsadbě. Mnohem výrazněji se redukce růstu projevila ve velikosti korun po řezu v srpnu. Po aplikaci letního řezu rostly stromy v celkovém průměru o třetinu slaběji. V případě stromků na podnoži Colt tato redukce byla výraznější (asi 40 %). Největší celkové omezení růstu (ve výši téměř 50 %) se projevilo u odrůdy 'Vanda' na podnoži Colt. V obou variantách řezu měla v průměru největší objem koruny odrůda 'Kordia' na podnoži Colt, a silně rostla také odrůda 'Těchlovan' na podnoži P-HL-A. *Plodnost stromů.* Reakce stromů třešní na rozdílný termín řezu byla v případě hodnocení výnosů z jednoho stromu rozdílná podle odrůd a podnoží. Odrůdy 'Těchlovan' a 'Vanda' na podnoži Colt měly vyšší sklizně po aplikaci řezu na konci vegetačního klidu. Naopak odrůda 'Kordia' měla poněkud vyšší výnos po řezu letním, avšak rozdíl nebyl statisticky významný. Při použití zakrslé podnože P-HL-A měla 'Kordia' značně vyšší výnos po řezu na konci vegetačního klidu. Naopak odrůda 'Těchlovan' na podnoži P-HL-A měla výrazně vyšší sklizně po aplikaci letního řezu. V případě odrůdy 'Vanda' se stromy na podnoži P-HL-A ve svých výnosech po daných termínech řezu průkazně nelišily, přestože výnos po řezu na konci vegetačního klidu byl poněkud vyšší. Nejvyšší průměrný výnos ze stromu za sledované období ve variantě řezu v březnu měla odrůda 'Vanda' na podnoži P-HL-A. Nejnižší průměrný výnos ze stromu měla odrůda 'Kordia' na podnoži Colt. V obou variantách řezu měly odrůdy na podnoži Colt nižší výnos než na podnoži P-HL-A. Díky této variabilitě byly celkové rozdíly ve výši výnosu ze stromu u obou podnožích po aplikacích obou termínů řezu v průměru statisticky nevýznamné, i když nepatrnou převahu měl vždy řez na konci vegetačního klidu. V případě přepočtu celkové sumy sklizní na objem korun došlo v průměru po aplikaci letního řezu přibližně k šedesátiprocentnímu zvýšení specifické plodnosti. U stromků na podnoži Colt bylo toto zvýšení o několik procent vyšší než u stromů na podnoži P-HL-A. *Velikost plodů.* Statisticky významné zmenšení hmotnosti plodů po srpnovém řezu ve srovnání s řezem na konci vegetačního klidu se projevilo u 'Kordia' na podnoži Colt a u 'Těchlovan' na podnoži P-HL-A. U odrůdy 'Těchlovan' na podnoži Colt měl naopak letní řez výrazný vliv na zvětšení velikosti plodů ve srovnání s řezem vykonaném v březnu. Tyto odchylky v hmotnosti plodů byly vždy v obráceném poměru k výši sklizní. *Závěry.* Použití letního řezu mělo kromě odrůdy 'Těchlovan' na podnoži P-HL-A výrazný vliv na zmenšování velikosti korun. Tato redukce růstu se silněji projevila u stromů na podnoži Colt. Stromy po letním řezu měly v průměru významně vyšší specifickou plodnost vyjádřenou vyšší výnosu po přepočtu na m³

kubatury koruny. Vliv termínu řezu na výši výnosu z jednoho stromu byl významně ovlivňován použitou odrůdou a podnoží. Stromy odrůdy 'Těchlovan' na podnoží P-HL-A při použití letního řezu rostly silněji a měly celkově vyšší výnos. Použití letního řezu mělo v průměru jen slabý statisticky nevýznamný vliv na zmenšování velikosti plodů, které zdaleka nebylo v proporcii k výši specifické plodnosti. Na základě celkových výsledků této práce se použití srpnového řezu jeví jako významný faktor zvyšování hektarových výnosů především u třešní na podnoží Colt nebo u silněji rostoucích odrůd na podnoží P-HL-A. Použití březnového termínu řezu může mít opodstatnění v případě vysoce úrodné odrůdy 'Vanda' štěpované na zakrslé podnoží P-HL-A. Práce byla realizována v rámci řešení projektu Národní agentury pro zemědělský výzkum QD 1047

(převzato Zahradaweb: Autor: Ing. J. Blažková, Ing. I. Hlušíčková)

Chemická probírka plodů u jablem

Snahou každého pěstitele je dosahovat vysokých a pravidelných výnosů s dobrou kvalitou plodů. Jen tak je schopen obstát ve vysoké konkurenci. Vyšší podíl drobných plodů ve sklizni snižuje výkon česačů a třídících zařízení, zvyšuje se potřeba obalů a skladovacích kapacit. Řešením je správná volba probírky a její aplikace. Jedním ze základních kvalitativních znaků plodů je jejich velikost. Ta je určena především odrůdou, je závislá na celkové kondici a zdravotním stavu stromu, podnoží, vláhových poměrech stanoviště a stavu výživy. Významným faktorem, který ovlivňuje velikost plodů je jejich násada. Vysoká násada sice zajišťuje vysoký výnos, ale obvykle vede ke snížení velikosti plodů. Strom totiž nasazuje více plodů, než je nutné pro vysokou a kvalitní sklizeň. U jablem se uvádí, že k plnému výnosu postačí pět až deset procent nasazených květů. Nadbytečný počet plodů zůstává na stromě po celou vegetační dobu a to se projeví v produkci drobných, málo vybarvených plodů, které mají horší vnitřní kvalitu (nižší obsah cukrů a kyselin). *Přednosti probírky.* Přirozená redukce násady v podobě tzv. červnového propadu je obvykle nedostačující. K redukci počtu nasazených plodů musí pěstitel přistoupit aktivně ve formě probírky plůdků. Může zvolit dva způsoby. První možností je tzv. ruční probírka, při které se odstraňují plody odtržením ručně nebo pomocí nůžek. Za nejvýznamnější přednosti ruční probírky jsou považovány zejména:

- docílení optimálního počtu plodů na stromě včetně rovnoměrného rozmístění v koruně
- jistá a spolehlivá účinnost probírkového zásahu (nízká závislost na povětrnostních podmínkách)

- delší časové rozmezí, ve kterém lze zásah provádět
- nízké riziko, že po zásahu zůstane na stromě příliš málo (mnoho) plodů
- prostředí není zatěžováno cizorodými látkami

Proti ruční probírce se uvádějí následující argumenty:

- vysoce pracná a tedy i nákladná operace
- ruční probírka obvykle nezlepší květní násadu v následujícím roce a neřeší tedy střídavou plodnost

Ruční probírka. Provádí se bezprostředně po červnovém opadu. Období probírky by se nemělo zbytečně prodlužovat, neboť s pozdějším termínem klesá její účinnost. Nadbytečné plody se odstraňují odstřížením tak, aby část stopky zůstala na plodonoši. Množství ponechaných plodů je voleno podle celkové kondice stromu, objemu koruny, odrůdy, možnosti dodatečné závlahy, stavu výživy apod. Vzdálenost mezi plody ponechanými na stromě se obvykle volí mezi 15 až 20 cm. Pracovníci provádějící probírku by se neměli nechat ovlivnit množstvím odstraněných plodů pod stromem (kterých je při vysoké násadě relativně velmi mnoho), ale vždy intenzitu probírky volit podle počtu plodů v koruně. Určitým vodítkem může být jednoduchý propočít, který bere v úvahu požadovaný výnos,

požadovanou velikost plodů a množství stromů na jednotce plochy. Ruční probírka umožňuje blíže se zaměřit na odstranění nadbytečných plodů z těch partií stromů, kde se vyvíjejí plody nižší kvality (vnitřek a spodní části koruny). Měly by se odstraňovat především plody, které nezaručují kvalitní ovoce v době sklizně tj. plody poškozené nepříznivými vnějšími vlivy (choroby, škůdci, krupobití). V období ruční probírky (červen, červenec) lze již detekovat plody (hlavně ve starších výsadbách), které oproti ostatním zaostávají ve velikosti a které při sklizni končí jako nestandardní ovoce. Ty by měly být odstraněny přednostně. Je třeba připomenout, že probírka plodů může vést ke snížení celkového výnosu ovoce z jednoho stromu resp. z jednotky plochy. Toto snížení je však kompenzováno zvýšenou kvalitou plodů, které se lépe uplatňují a zhodnocují na trhu. Ruční probírka se zřejmě nestane vzhledem k vysoké pracnosti dominantním způsobem redukce násady plodů. Bude se na ní spíše pohlížet jako na doplňkový a korekční zásah, kterým lze významně zvýšit kvalitu produkce. Své místo najde v případech, kdy chemická probírka nepřinesla očekávaný efekt a také při odstraňování poškozených plodů v průběhu pěstitelské sezóny (choroby, škůdci, krupobití). Přednost by ji měli dát malí pěstitelé a zahrádkáři. *Chemická probírka.* V komerčním ovocnářství najde větší uplatnění chemická probírka plůdků. V porovnání s ruční probírkou je tato metoda levnější a operativnější. Může také do určité míry snížit tzv. střídavou plodnost. K redukci plůdků dochází na rozdíl od ruční probírky již v raném stadiu jejich vývoje. Menší množství plůdků produkuje méně giberelinů, které brání zakládání květních pupenů. Nízká hladina giberelinů v rostlině se projeví zvýšenou diferenciací květních pupenů a bohatší násadou květů v následujícím roce. Tato skutečnost byla potvrzena i v pokusech založených ve Výzkumném a šlechtitelském ústavu ovocnářském v Holovousích (VŠÚO), kdy po aplikaci probírkového přípravku Agrostim Forte došlo v následujícím roce ke zvýšení květní násady. Na rozdíl od ruční probírky se mohou výsledky chemické probírky plůdků v jednotlivých letech značně lišit. Je to způsobené zejména tím, že na její účinnost má vliv řada vnějších faktorů, z nichž některé nemůže pěstitel ani ovlivnit. Mezi nejdůležitější faktory, na kterých závisí výsledek probírkového zásahu patří: jarní mrazíky. Mráz v období před aplikací probírkových přípravků významně zvyšuje účinek probírky. Výskyt záporných teplot v době květu může poškodit plůdky a redukovat nasazení semen, což se projeví zvýšením přirozeného opadu plůdků a silnější reakcí na ošetření probírkovými přípravky. Kdykoli jsou květy poškozeny mrazem, je použití chemické probírky riskantní. *Povětrnostní podmínky před aplikací.* Podmračené a deštivé počasí tři až pět dní před aplikací vede ke zvýšení účinnosti probírkových přípravků. Důvodem je snazší pronikání účinné látky přes vrchní voskovou vrstvu do rostlinných pletiv. Dalším důvodem je nižší produkce asimilátů a tedy horší zásobování vyvíjejících se plůdků. To se projevuje zvýšením opadu plůdků. Při tomto charakteru počasí by dávky probírkových přípravků měly být na spodní hranici doporučeného množství. *Povětrnostní podmínky v době aplikace.* Vyšší příjem chemických probírkových přípravků rostlinou je při vyšších teplotách a vzdušné vlhkosti. Optimální teplota pro aplikaci je kolem 20 až 22 °C. Nad tuto hranici se zvyšuje účinek aplikace, může však dojít k popálení mladých listů. Při nižších teplotách se zpomaluje příjem účinných látek a klesá jejich probírkový efekt. Praktické pokusy neprokázaly vliv rozdílné doby aplikace během dne. Při ranních nebo večerních aplikacích (nižší teploty) byl příjem chemikálií pomalejší, ale vlivem delšího osychání i delší. Postřik v poledních hodinách měl za následek intenzivnější, ale kratší příjem látek rostlinou. Celkové množství přijatých chemikálií rostlinou bylo přibližně stejné a nezávislé na době provedení aplikace. Vysoký efekt chemické probírky lze očekávat při vysokých nočních teplotách v kombinaci s vysokou oblačností během dne (zataženo) a vyšší teplotou. Za těchto podmínek je vysoká spotřeba asimilátů během noci a jejich nízká produkce během dne. Plody jsou citlivější ke stresu, který vyvolal probírkový přípravek a důsledkem je vyšší propad. Naopak nejmenší odezvu na chemické ošetření lze očekávat za teplého a slunečného počasí během dne (vysoká produkce asimilátů)

a chladných nocí (nízká spotřeba asimilátů). Za této situace plody lépe odolávají stresu, který vyvolal postřik probírkovým přípravkem. Pěstitel by tedy měl pečlivě sledovat předpověď počasí na období tří až sedmi dní po zamýšleném chemickém ošetření a dávku přípravku snižovat nebo zvyšovat na základě předpokládané teploty a intenzity slunečního svitu.

Velikost plodů v době aplikace. Termín ošetření má významný vliv na výsledek chemické probírky. Obvykle je určován podle velikosti plůdků. Nejvyšší odezva na chemickou probírku je v době, kdy plůdky mají průměr přibližně deset milimetrů. Za teplého počasí po odkvětu, kdy jsou dobré podmínky pro růst plodů, se ošetření probírkovými přípravky směřuje na období velikosti plůdků přibližně sedm až osm milimetrů. V chladných létech se doporučuje posunout aplikaci do doby, kdy plůdky mají průměr 12 až 15 mm. Velikost se zjišťuje posuvným měřítkem změřením příčného průměru nejméně 50 plůdků. Volí se plůdky z centrální části chocholíku, které vznikly z tzv. královského květu. Je-li aplikace posunuta do pozdějšího termínu, může u některých odrůd (především skupina Delicious) dojít ke vzniku tzv. trpasličích plodů (po aplikaci probírkového přípravku plody zastaví růst a zůstávají na stromě až do podzimu). Množství takto postižených plodů se zvyšuje při vysokých dávkách přípravků s obsahem aktivní látky NAA (kyselina alfa-naftyloctová) nebo NAD (amidová forma NAA).

Odrůda. Citlivost na chemickou probírku je u různých odrůd odlišná. Pěstitel by si měl předem prověřit reakci jím pěstovaných odrůd na chemickou probírku na omezeném počtu stromů a teprve v následujícím roce probírkový zásah provést na celé ploše. Sníží tak nebezpečí škody z přílišné intenzity účinku probírkového přípravku. Mezi odrůdy s citlivou reakcí na chemickou probírku se řadí např. 'Granny Smith', 'Idared', 'Jonagold', 'Spartan'. Naopak obtížná je probírka u odrůd 'Fuji', 'Gala', 'Golden Delicious'. Spur typy jsou méně citlivé k probírce než výchozí odrůdy.

Stav stromu. U mladých stromů je odezva na chemickou probírku vyšší. U starších výsadeb s horizontální polohou plodných větví je probírka méně účinná. Silná násada květů zvláště po předcházející vysoké sklizni podporuje účinek chemické probírky. Také oslabený kořenový systém (choroby, škůdci, fyzikální poškození) zvyšuje citlivost stromů k probírce.

Kvalita opylení. Nedokonalé opylení má za následek nižší počet životaschopných semen v plodech. To se projeví ve vyšším přirozeném propadu plodů a zvýšenou citlivostí k probírkovým přípravkům. Jestliže je v plodech méně jak pět semen, množství přípravku by mělo být na spodní hranici doporučené dávky.

Násada plůdků. Pro určení intenzity chemické probírky je nutné sledovat charakter vývoje plůdků po odkvětu. Jestliže vnější podmínky vedou k rychlému růstu plůdků je předpoklad, že většina plůdků zůstane na stromě a bude součástí sklizně. Chladné a zamračené počasí je spojeno s pomalým růstem, špatným vývojem semen a to se projeví zvýšenou citlivostí na probírkové přípravky. Za této situace je nutno volit množství přípravku na spodní hranici doporučované dávky. Pokud sedm až deset dní po opadu korunních plátků připadá na jeden centimetr obvodu větve více jak sedm až osm plůdků (prokazatelně se zvětšujících), je to signálem vysoké násady a nutné probírky. Stromy s vysokou násadou plůdků reagují na chemickou probírku silněji.

Použití chemické probírky. V České republice se mohou k chemické probírce plodů použít dva přípravky a to Agrostim Forte a Rhodofix. Účinnou látkou je kyselina alfa-naftyloctová (NAA). Rhodofix obsahuje 1 % NAA. Obsah NAA v Agrostimu Forte činí 0,6 až 0,9 % a dále tento přípravek obsahuje nativní aminokyseliny, které zlepšují adhezivní vlastnosti (omezení stékání postřikové jichy) a podporují růst a vývoj plodů. Probírkový přípravek Rhodofix se aplikuje v době, kdy průměr plůdků jabloní dosahuje 10 až 12 mm (asi deset dní po odkvětu). Povolena dávka je dva až tři kilogramy na hektar. Spodní hranice dávkování je doporučována pro odrůdy 'Jonagold', 'Red Delicious', 'Spartan'. Vyšší dávka je určena pro odrůdy 'Elstar', 'Gala', 'Golden Delicious', 'Idared'. Množství postřikové jichy by mělo být v rozmezí 1000 až 2000 litrů na 1 ha. Do postřikové tekutiny je nutné přidat smáčedlo. Přípravek Agrostim Forte má termín aplikace obdobný. Dávkování přípravku je čtyři l/ha pro odrůdy 'Jonagold', 'Red Delicious', 'Spartan' a pět l/ha pro

'Elstar', 'Gala', 'Golden Delicious', 'Idared'. Množství postřikové jíchy činí 800 až 1500 l/ha. Do postřikové tekutiny se doporučuje přidat smáčedlo Agrovital (0,03 %). Aplikace probírkových přípravků by neměla být kombinována s přípravky na ochranu nebo výživu rostlin. *Pokus ve VŠÚO*. Vliv probírkových přípravků na zvýšení velikosti plodů odrůd 'Golden Delicious' a 'Šampion' byl zjišťován ve VŠÚO Holovousy v roce 2006. Rhodofix byl aplikován v dávce tři kg/ha, Agrostim Forte v dávce pět l/ha. U obou přípravků bylo použito smáčedlo Agrovital (0,03 %). Aplikace se uskutečnila v době, kdy průměr královského plůdku byl 7,1 mm ('Golden Delicious') a 8,7 mm ('Šampion'). Postřik byl proveden zádovním elektrickým postřikovačem. Množství postřikové jíchy bylo asi 2000 l/ha. Ruční probírka byla provedena 26. června 2006 tak, aby jednotlivé plody byly od sebe vzdáleny přibližně 10 cm. *Závěr*. Odrůda 'Golden Delicious' reagovala na všechny probírkové zásahy zvýšením podílu plodů kategorie nad 65 mm a také zvýšením průměrné váhy jednoho plodu. Nejvyšší vliv měla varianta s přípravkem Agrostim Forte, u které podíl plodů kategorie nad 65 mm stoupl z 28 % (kontrolní neošetřované stromy) na 77 % a průměrná váha jednoho plodu se zvýšila z 86 g na 122 g. Poněkud horší výsledky byly s přípravkem Rhodofix, i zde však došlo k významnému zvýšení kvality sklizně. Na úrovni ošetření s Rhodofixem byla ruční probírka plůdků. Zdá se, že provedení ruční probírky mělo být razantnější (tj. vzdálenost mezi plody mohla být větší než 10 cm), aby se kvalita plodů výrazněji zlepšila. Také odrůda 'Šampion' reagovala pozitivně na probírkový zásah. U této odrůdy nebyl mezi probírkovými přípravky významný rozdíl v účinku na kvalitu plodů. Průkazně největší vliv na zvýšení kvality (velikosti) plodů měla varianta s ruční probírkou plodů. Na rozdíl od odrůdy 'Golden Delicious' byla intenzita ruční probírky (vzdálenost mezi plody deset cm) pro odrůdu 'Šampion' postačující. U všech variant s probírkou (ruční i chemickou) došlo ke snížení celkového výnosu ovoce z jednoho stromu. Snížení výnosu však bylo kompenzováno zvýšenou kvalitou plodů. Příspěvek byl zpracován na základě řešení Výzkumného záměru MSM 2527112101, který je financován MŠMT ČR

(převzata Zahradaweb, Autor: Ing. Josef Kosina, VŠÚO Holovousy)

Chřadnutí hrušní způsobuje fytoplazma

Původcem choroby chřadnutí hrušní je fytoplazma *Candidatus Phytoplasma pyri* (Bacteria: Firmicutes: Mollicutes: Acholeplasmatales: Acholeplasmataceae: *Candidatus Phytoplasma*), známá i pod synonymem Pear decline phytoplasma. Běžně užívané anglické a německé názvy choroby jsou pear decline, pear leaf curl, moria disease, pear 'moria', Parry's disease a Birnbaumsterben. Vzhledem ke zjištění výskytu původce choroby na jižní Moravě, uveřejňujeme pro zemědělskou veřejnost jinak omezeně dostupné informace. *Hostitelské rostliny*. Hlavními hostitelskými rostlinami fytoplazmy chřadnutí hrušní jsou hrušně (*Pyrus L.*), příležitostně také kdouloně (*Cydonia Mill.*) a hrušně štěpované na podnože kdouloní. Hrušně rostoucí na východních podnožích *Pyrus pyrifolia* a *P. ussuriensis* jsou náchylné k odumírání, tzn. rychlému chřadnutí. Tolerantní podnože *Pyrus calleryana*, *P. communis*, *P. betulifolia* a *Cydonia oblonga* častěji postihuje pozvolné slábnutí, tzn. pomalé chřadnutí. Mezi náchylnější odrůdy hrušně obecné (*Pyrus communis*) patří např. 'Hardyho' a 'Williamsova'. Přestože se v zemích Evropské a středozemní organizace ochrany rostlin (European and Mediterranean Plant Protection Organization – EPPO) hrušně běžně pěstují, nejsou náchylné štěpy a podnože široce využívány (oproti např. USA). Výjimkou jsou v současnosti stále oblíbenější asijské hrušně nashi (*Pyrus pyrifolia*). Prostřednictvím hmyzích vektorů byla fytoplazma také experimentálně přenesena na bylinného hostitele barvínkovec růžový (*Catharanthus roseus*). *Přenos fytoplazmy*. Fytoplazma je prokaryotickým organismem bez pevné buněčné stěny. Obalený je pouze pružnou jednotkovou buněčnou membránou. V

napadených rostlinách osídluje jen svazky floému (sítkovice). Přenáší se a šíří hmyzími vektory (merami), vegetativním množením (štěpy a podnožemi) a rostlinami určenými k pěstování. Přenos fytoplazmy merami se uskutečňuje perzistentním způsobem. Vyznačuje se dlouhým inkubačním obdobím (ve dnech), přítomností latentního období (v týdnech) a dlouhým inokulačním obdobím (ve dnech až týdnech). Infekčnost mer může být zachována po celý život, přičemž vrůstá během vegetačního období. Maxima dosahuje zpravidla na podzim u poslední přezimující generace, ve které fytoplazma přezimuje. Přenos fytoplazmy vektorem byl zjištěn u mery hrušňové (*Cacopsylla pyricola*), mery skvrnitá (*Cacopsylla pyri*) a mery ovocná (*Cacopsylla pyrisuga*), škodících na hrušních. Hlavním vektorem choroby v Africe, Austrálii, Severní Americe a Velké Británii je mera hrušňová. Diagnosticky bylo ověřeno (Itálie, Maďarsko a Španělsko), že v Evropě je jím mera skvrnitá. Mery se infikují při sání asimilátů z pupenů, letorostů, mladých listů a přirozené šíření nastává migrací (přeletem), většinou však jen na krátké vzdálenosti. Dospělci mer obvykle přezimují v hrušňových výsadbách, ale část populace migruje do zimovišť v jejich okolí. Pokud nastanou vhodné podmínky pro vektory, dochází k dalšímu rychlému a plošnému šíření choroby. Fytoplazma se přenáší i štěpováním. Věk a odrůdy rostlin nemají na přenos vliv. V závislosti na termínu odběru štěpů a štěpování (březen až duben) se počet infikovaných rostlin pohybuje mezi 33 až 50%. Přenos je však málo pravděpodobný, jestliže jsou používány podnože kdouloní. *Poškození a jeho projevy.* U původce choroby dochází v klimatických podmínkách střední Evropy k výrazným sezónním změnám. Za nízkých teplot v zimním období pletivo floému degraduje a fytoplazma mizí ze vzdušných částí rostlin. Přežívá v kořenovém systému rostlin rostoucích na podnožích hrušní a odtud na jaře znovu osídluje celou rostlinu. Kořeny podnoží kdouloní nejsou tak snadno osídlovány a v chladném létě může dojít dokonce k ozdravení rostlin. U specifické kombinace štěpu a podnože fytoplazma v místě štěpování postupně ucpe cévní svazky a ničí buňky floému (nekrózy). Následně dochází k omezení transportu živin ke kořenům. Nad místem štěpování se hromadí a ukládají asimiláty (cukry) ve formě škrobu, kořeny však odumírají nedostatkem výživy. Předčasné červenání listů je způsobeno právě akumulací škrobu v horní části rostliny. Poškození kořenového systému způsobuje pomalé odumírání rostlin a vážnější příznaky choroby se objeví v příštím roce. Při latentní infekci jsou napadené rostliny bezpříznakové. U příznakových rostlin lze rozpoznat dva typy symptomů – rychlé a pomalé chřadnutí. Stupeň jejich projevu je podmíněn náchylností podnože, vitalitou rostlin, populační hustotou mer, pěstitelskými zásahy a zejména úrovní prováděné ochrany proti merám. Hlavními příznaky choroby jsou předčasné nebo náhlé změny barvy listů. U rostlin s náchylnými podnožemi dochází k rychlému chřadnutí. Vyznačuje se rychlým vadnutím, tmavnutím a usycháním listů (úžeh). Také plody vadnou a zastavuje se jejich vývoj. Pokud je floém v místě štěpování poškozen, kořeny trpí nedostatkem výživy. K úhynu rostlin dochází za několik dnů až týdnů během léta nebo podzimu. Při stresech způsobených horkým, suchým počasím a napadením kořenů houbovými chorobami (*Phytophthora* spp. a *Pythium* spp.), jsou úhyny rostlin častější. Pomalé chřadnutí lze zaznamenat na rostlinách s tolerantními podnožemi. Příznaky se liší v závislosti na odrůdě, podnoži, věku a stanovišti rostlin. Objevují se na jaře nebo pozdním létě, a to s kolísající intenzitou v jednotlivých letech. Při silném výskytu mer, popř. jiných stresech se zhoršují. Rostliny se buď vzpamatují, nebo během několika měsíců až let postupně ztrácejí vitalitu a hynou. U napadených rostlin dochází k redukci až zástavě apikálního růstu. Výhony se nevytváří nebo jsou velmi krátké a olistění je řidší. Listy jsou chlorotické, zmenšené, kožovité, svinují se od špičky k hlavní žilce (svinutka), na podzim abnormálně červenají a předčasně opadávají. V časně fázi napadení fytoplazmou je kvetení plné, později se však květů vytváří méně. Násada plodů je nižší a plody nedosahují běžné velikosti. V následujícím období redukci růstu vznikají na výhonech trsy listů a drobné boční kořeny odumírají. U rychlého i pomalého chřadnutí je po odstranění kůry v místě štěpování nebo pod ním

(kambium) viditelný hnědý pruh a vertikální vlnité vyvýšeniny (nekrotické linie). Během vegetačního období se toto zbarvení může ztrácet. *Diagnostika choroby.* Obdobné příznaky pomalého chřadnutí popsané výše mohou být způsobeny i jinými činiteli, např. inkompatibilitou štěpu a podnože, napadením houbovými a virovými chorobami, půdní reakcí (pH), nevhodným vodním režimem, nesprávnou výživou, poškozením mrazem a suchem. Diagnostika choroby proto vyžaduje laboratorní testování. V současnosti je nejvíce využíváno rychlých a spolehlivých metod detekce DNA fytoplazmy. Biologické testy na indikátorových rostlinách, mikroskopické pozorování pletiv odebraných z místa štěpování a škrobový test jsou pouze orientačními metodami. Biologický test na indikátorových rostlinách se provádí přenesením štěpu odebraného z větví nebo kořenů na vhodný indikátor (hrušeň obecná). Naštěpované rostliny jsou uchovávány ve skleníku až do konce vegetačního období následujícího roku, ve kterém se sledují případné rozvíjející se příznaky. Metoda se úspěšně používá u náchylných rostlin, u tolerantních není spolehlivá. Mikroskopickým pozorováním lze zjistit nadměrnou tvorbu floému a nekrózy sítkovic v obarvených radiálních řezech kůry ze štěpovaného místa napadených rostlin. V průběhu vegetačního období jsou příznaky zřetelnější. Akumulaci škrobu nad štěpovaným místem a jeho snížené množství nebo absenci v kořenech je možné prokázat škrobovým testem. Mezi diagnostické metody používané ke zjištění přítomnosti původce choroby patří i barvení fytoplazmové DNA fluorochromem DAPI. Obarvené tenké řezy se prohlíží ve fluorescenčním mikroskopu. Vzorky se odebírají z kořenů nebo dvouletých výhonů rostlin. Nejlepší výsledky jsou obvykle získávány z kořenů, ve kterých je populace fytoplazem méně vystavena sezónním výkyvům. Analýza pomocí polymerázové řetězové reakce (PCR) a následná analýza polymorfismu délky restrikčních fragmentů (RFLP) jsou dalšími metodami, kterými lze detekovat fytoplazmu v rostlinách i vektorech. *Šíření a ochrana.* Ochrana proti fytoplazmě chřadnutí hrušní spočívá v používání tolerantního rostlinného materiálu, chemické regulaci vektorů, podpoře jejich přirozených nepřátel a pěstování rostlin ve vhodných pěstebních podmínkách. Nejvýznamnější ochranou jsou choroby prosté tolerantní štěpy a podnože. Šíření fytoplazmy a vzniku škod zabraňuje využívání zdravých matečných rostlin. Infikovanému rozmnožovacímu materiálu je nejvíce přisuzováno šíření choroby na velké vzdálenosti. V chladnějších klimatických podmínkách fytoplazmu značně potlačují podnože kdouloní. Jestliže jsou štěpovány asijské hrušně na evropské odrůdy hrušně obecné, je třeba vytvořit štěpované spojení co nejníže a zabránit tak vzniku náchylných rostlin. Chemická ochrana proti merám je obtížná, není spolehlivě účinná a vede ke vzniku rezistence k různým typům insekticidů. Důsledkem je až selhání chemické ochrany, zhoršení kondice rostlin a příznaků choroby. I v oblastech se silným výskytem vektorů je přesto možné redukovat projevy choroby insekticidním ošetřováním. Případná aplikace olejových přípravků se provádí podle odpočtu nakladených vajíček (konec února až březen). Selektivní ovilarvicidy a larvicidy, které je vhodné obměňovat, se následně aplikují podle přesné signalizace líhnutí larev (nymf) první a druhé generace z vajíček. Rovněž podpora osídlení dravých ploštic (*Anthocoris* spp. a *Orius* spp.) a slunéček (*Coccinellidae*) výsevem kukuřice (*Zea mays*) a slunečnice (*Helianthus annuus*) v blízkosti sadů je velmi důležitá. Samozřejmostí je pak udržování dobré kondice rostlin. Toho lze docílit eliminací stresů způsobených nedostatečnou závlahou, nedostatkem živin, konkurencí plevelů, nevhodným řezem, chorobami a škůdci. *Fytoplazma v Evropě.* Ve všech zemích EPPO s výskytem původce choroby vznikají ekonomické ztráty. Příznaky choroby lze nalézt v intenzivních, extenzivních sadech a školkách. V jižní a střední Evropě se odhad rozsahu škod pohybuje od nízkých po významné. Ztráty způsobuje zejména rychlé odumírání napadených rostlin v sadech (Itálie). Ekonomický dopad a riziko šíření je nízké v zemích s převládajícím využíváním podnoží kdouloní (Nizozemsko). Produkce ovoce byla snížena na polovinu i v některých oblastech USA. Fytoplazma chřadnutí hrušní je závažným škodlivým organismem vyskytujícím se v celém Společenství, na který se vztahuje ohlašovací povinnost i podle

zákona č. 326/2004 Sb., o rostlinolékařské péči a o změně některých souvisejících zákonů a vyhlášky č. 330/2004 Sb., o opatřeních proti zavlečení a rozšiřování škodlivých organismů rostlin a rostlinných produktů, ve zněních pozdějších předpisů. Při dovozu rostlin hrušní a kdouloní určených k pěstování do Evropské unie (EU) ze zemí s výskytem fytoplazmy, musí být z místa produkce a bezprostředního okolí v posledních třech ukončených vegetačních obdobích odstraněny všechny podezřelé rostliny s příznaky choroby. Při přemísťování uvedených rostlin původem z EU musí pocházet z oblastí fytoplazmy prostých nebo jsou požadavky stejné jako u dovozu. Testování matečných rostlin není povinné a po splnění výše uvedených podmínek lze s rozmnožovacím materiálem volně obchodovat. Původce choroby se v Evropě vyskytuje v Albánii, Bosně a Hercegovině, České republice, Francii, Chorvatsku, Itálii, Maďarsku, Moldavsku, Německu, Nizozemsku, Polsku, Rakousku, Řecku, Slovensku, Slovinsku, Srbsku, Španělsku, Švýcarsku a Velké Británii. Také v Africe (Libye), Austrálii, (Victoria) a Severní Americe (Kanada: Britská Kolumbie; USA: Connecticut, Kalifornie, Oregon a Washington). V České republice je choroba omezeně rozšířena. Státní rostlinolékařská správa její výskyt poprvé úředně potvrdila a řešila mimořádnými rostlinolékařskými opatřeními na solitérní hrušni v katastru a obvodu Pardubice v roce 1998. K dalším nálezům došlo na území jižní Moravy v pokusných výsadbách a sadech hrušní v roce 2005. V katastrech Lednice a Valtice obvodu Břeclav byly napadeny odrůdy 'Hosui' a 'Konference' podnože kdouloní a OHF 333 původem z Německa. V katastru Valtrovice obvodu Znojmo byly napadeny např. odrůdy 'Boscova lahvice' a 'Williamsova'. Štěpy hrušní pochází z Rakouska a podnože kdouloní z Německa. Oproti minulosti zde byl v roce 2006 zaznamenán silný výskyt mer. Na rostlinách také svinutka, abnormální červenání a předčasný opad listů. V Itálii se choroba vyskytuje na celém území a byla potvrzena i ve školkách. V roce 2005 bylo možné nalézt příznaky choroby v sadech na odrůdách hrušní 'Konference' a 'Abate Fetel', naštěpovaných na podnože kdouloní A, BA29 a C. V Maďarsku se choroba sporadicky vyskytovala bez vzniku vážných škod od roku 1995. Po roce 2000 zde byly zavedeny nové metody pěstování hrušní, využívající podnože kdouloní a nové odrůdy z Itálie. V roce 2005 bylo ve severovýchodní části Maďarska (Bekecs) silně napadeno několik intenzivních hrušňových sadů (stáří 4 až 5 let). Odrůdy 'Abate Fetel', 'Williamsova' a 'Konference' byly naštěpované na podnože kdouloní C a BA29. Uvedené podnože byly v Maďarsku dosud pokládány k chorobě za dostatečně tolerantní. V sadech po dva až tři roky rovněž přetrvával silný výskyt až přemnožení mery skvrnitě. Všichni pěstitelé proto provádí insekticidní ošetřování, aby předcházeli škodám způsobeným merami a fytoplazmou na ovoci i rostlinách. Důsledky choroby jsou méně významné ve starých hrušňových sadech s podnožemi hrušně obecné, než v intenzivních sadech s podnožemi kdouloní. Nová ohniska výskytu choroby tedy s největší pravděpodobností souvisí s původně napadeným rozmnožovacím materiálem. V Německu je choroba široce rozšířena v extenzivních sadech spolkových zemí jižní části Německa. Obzvláště pak u rostlin štěpovaných na semenné podnože. Výskyt choroby byl zaznamenán i ve školkách. Ekonomické škody v intenzivních sadech způsobuje náhlé odumírání rostlin. V Nizozemsku je fytoplazma usídleným organismem na omezeném území. Ve zdejších klimatických podmínkách jsou podnože kdouloní prakticky rezistentní a ekonomický dopad je proto omezený. Používání uvedených podnoží značně snižuje riziko šíření fytoplazmy rozmnožovacím materiálem. Ve školkách je v případě výskytu choroby provedena likvidace příznakových rostlin a ochrana proti vektorům. V sadech se doporučuje likvidace napadených rostlin, která však není úředně nařizována. V Rakousku je fytoplazma lokálně usídlena a zjišťována ve starých extenzivně obhospodařovaných sadech. Stupeň napadení rostlin, při kterém dochází k rychlému úhynu dosahuje 80 %. V turistických oblastech se rostliny bez projevu silných příznaků nelikvidují a zůstávají pod dozorem fytosanitární služby. Ekonomické škody v intenzivních sadech a školkách jsou bezvýznamné. Ve Španělsku je

choroba omezeně rozšířena, ale výskyt byl zjištěn i ve školkách (Katalánie). Napadený školkařský materiál pocházel většinou z členských zemí EU. *Nebezpečí v ČR*. Přes výše uvedené informace je fytoplazma chřadnutí hrušní pravděpodobně rozšířena na větším území ČR. K dalším introdukcím na naše území přispívá i nákup zahraničního infikovaného rostlinného materiálu. Velmi rizikové jsou pak země se širokým rozšířením choroby. V rostlinném materiálu uváděném na trh nelze bez povinného úředního testování zajistit absenci fytoplazmy, včetně případné latentní infekce. Mera skvrnitá je i v České republice nejvýznamnějším vektorem choroby. Jako škůdce je mera ovocná méně významná a mera hrušňová se vyskytuje ojediněle. Bez účinné ochrany proti merám se extenzivní i intenzivní hrušňové sady stávají významným rezervoárem choroby. Každoroční migrací dospělců dochází k dalšímu šíření fytoplazmy do okolí. V ČR je fytoplazma považována za jeden z mnoha negativních faktorů při pěstování hrušní, doposud bez ekonomického dopadu na produkci ovoce. Obdobné selhání podnoží kdoulonů jako v Itálii a Maďarsku však může význam choroby zcela změnit. Zejména pak v hrušňových výsadbách s dlouhodobě silným výskytem vektorů a neprováděnou nebo neúčinnou ochranou. Všechny materiály použité v textu jsou uloženy u autora.

(převzato Zahradaweb, Autor: Ing. Otmar Vahala, SRS)

Smutná sdělení

Odešel ing.František Hrneček

Dne 7.května nás všechny zaskočila smutná zpráva. Ve věku 49 let nás náhle a nečekaně navždy opustil náš spolupracovník a kamarád ing.František Hrneček.

František se narodil v Dubské Lhotě. Po Střední škole zemědělské v Dubu u Prachatic začal studovat Vysokou školu zemědělskou v Českých Budějovicích.

Po jejím ukončení a po vojenské službě začal František pracovat v zemědělském družstvu v Chelčicích jako technik v ovocných sadech. V porevolučním období byl jedním ze zakladatelů firmy Nealko Vodňany. V roce 1999 se vrátil k ovocnářům do Chelčic k firmě Zemcheba, kde pozvedl jihočeské ovocnářství na postě hlavního manažera ovocnářství Zemcheby.

František také aktivně pracoval jako člen předsednictva Ovocnářské unie České republiky na pozici tajemníka Svazu skladovatelů ovoce. Svým aktivním přístupem stál v roce 2001 při obnově Svazu skladovatelů ovoce. Zároveň byl iniciátorem sdružování pěstitelů do odbytových center a velkým propagátorem spotřeby českého ovoce.

V současné době pracoval na mnohých dalších projektech – jak v profesní tématice, tak v regionální a komunální politické oblasti. Mimo jiné aktivity byl členem zastupitelstva obce Chelčice, předsedou Místní akční skupiny Rozkvět zahrady Jižních Čech v rámci mikroregionu Chelčicko-Lhenického svazku obcí.

Při všech svých jednáních hledal František vždy smířlivou cestu k dobrému výsledku bez jakékoliv snahy o osobní prospěch a vždy se rozdával pro dobro věci. František se dokázal zpříma podívat na sebe samého, na své vlastní nedostatky a ptát se, zda jde po správné cestě, která ho vede dobrým směrem a která by mu umožnila nalézt řešení nastalých problémů a neměl strach převzít zodpovědnost

Čest jeho památce

Navždy odešel ovocnář, přítel a kolega Ing. Bohumil Zimmandl

Ve věku 73 let dne 05.07. 2007 zemřel kolega, ovocnář a zahradník. Dlouholetý zaměstnanec ŠS Těchobuzice, kde pracoval jako vedoucí úseku virologie a izolátu Jeleč.

Po odchodu do důchodu byl dále aktivně činný jako soukromý ovocnář a školkař v Ploskovicích na Litoměřicku. Byl čestným členem Ovocnářské unie ČR.

Čest jeho památce

Kolegové z Unie ovocnářů severočeského regionu

Ceny

Ceny ovoce v 26. až 28. kalendářním týdnu 2007

Ovoce	Ceny	
	Pěstitelské	Spotřebitelské
JABLKA tuzemská		
letní		30
Idared V	13 - 14,60	
I.	11,50 - 12	26,90
Jonagold V	14,60 - 15,20	
I.	12,50 - 13	
JABLKA dovoz		
Golden Delicious		29,90 - 44,90
Idared		29,90
Granny Smith		34,90
Jonagored		18 - 32,90
Fuji		34-90-39,90
OSTATNÍ OVOCE		
Hrušky dovoz		27,90 - 49,90
Citrony		28 - 30
Pomeranče		29,90 - 49,90

Ovoce	Ceny	
	Pěstitelské	Spotřebitelské
Banány		24,90 - 29,90
Vinné hrozny bílé modré		55 - 79,90 64,90 - 114,90
Mandarinky		36,90 - 54,90
Kiwi Kč/ks		2,90 - 7,90
Grapefruit bílé		19,90 - 39,90
červené		19,90 - 39,90
Třešně tuzemské	20 - 50	49,80
dovoz		59,90
Višně	13 - 26	40 - 45
Angrešt		50 - 55
Rybíz červený	9 - 11	40 - 45
černý		55 - 60
Maliny	60	80 - 100
Borůvky		70 - 80
Blumy		40 - 69,90
Švestky tuzemsko	16	38 - 45
dovoz		49,90
Broskve tuzemsko	16 - 18	30 - 33
dovoz		27,90 - 42,90
Nektarinky tuzemsko	18	25 - 34
dovoz		29,90 - 43,90
Meruňky tuzemsko	15 - 32	15 - 55
dovoz		44,90 - 69,90
Jahody tuzemsko	70 - 80	60
dovoz		50

(IŠ)